XI. évfolyam. Budapest. 107. szám. Szombat, 1877. május 5.

Előfizetési díj:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80

Egy szám 7 krajczár.

Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.

Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.

Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

Budapest, IV. hímző-utcza 1. sz.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.

Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek viszsza.

Kiadó-hivatal:

Budapest, IV. hímző-utcza 1. sz.

hová az előfizetési pénzek küldendők.

Andrássy fecsegései.

Andrássy Gyula külügyminiszter ur ő excellentiája megint beleesöppent a „mindent megnyertünk“ féle verebes hangulatba. Csiripelései, melyeket a Ballplatz szócsövével összeköttetésben álló „Pester Lloyd“-hoz nyilvánosságra, sok mindent elárulnak, és ezek között főképen azt, hogy nincs rendben külügyi állapotunk üres szalmája.

Hanem hát azért van nekünk fennt Bécsben egy Andrássynk, hogy elcsacsogja a Residenzstadtban felszinre vergődő politika ódiumát, s mintha valamely szeszélyes asszonykáról volna szó, ugy beszél hazája politikusairól a könnyüvérü gavallér miniszter.

Azok a „szofták,“ azok a „szofták!“ Mennyi zavar, mennyi boszuság egy kis vendéglátás miatt. Hajfürt göndöritő pómádé sem kell, mióta a budapesti fogadtatás ég felé mereszti a bécsi körök összes hajaszállát, még ha ezekből áll is a paróka.

Tökéletes hasonmása e félhivatalos hetz, államférfiui berzenkedés a magyar ifjak konstantinápolyi időzése alatt keletkezett hivatalos zajongáshoz. Akkor is oly hosszu arczot vágtak a dologhoz, mintha birsalmalébe savanyitották volna be valamennyi diplomatát: akkor is iszonyu erőlködést csaptak, hogy kisebbitsék és jelentéktelenné tegyék az ifjuság történelmi nevezetességü missióját.

Természetesnek fogja találni mindenki, hogy látva e jelenetet, a savanyu arczok mérgelődő idegrángatásai nagyon komikus hatással vannak ránk. Mert lehet-e képzelni fennségesebb komikumot, mintha a közös külügyminiszteri Olympról leszállitják a főaugurt, párbeszédeket adnak szájába, mondatokat, a melyek félig csattannak, frázisokat, a melyek algymnasiumi irálygyakorlatokban fordulnak elő, példázatokat, a melyek közül az ujak nagyon rosszak, a jók nagyon ócskák. Ehez aztán csakugyan nem kivántatik egyéb, mint egy kis esküdözés, egy kis haragszom rád, s záradékul nehány el nem sült vitzrakéta és szintelen görögtüz; és teljes lesz a játék a komolyabb közönség megnevettetésére.

Legyen meggyőződve Andrássy, hogy fecsegései a „legutóbbi napok budapesti eseményei fölött“ rendkivül jó benyomást tettek ránk. Észrevettük általuk, hogy a török küldöttség fogadtatásának nagyszerü ünnepélyei nem enyésztek el benyomás nélkül, hanem felhasgatták a bécsi körök fajdsüket fülét, felkavarták epéjét, s most hogy ne váljon egészségök ártalmára, alkalmat kerestek, hogyan ugrassák ki a mi bántja lelkök fekete-sárga mirigyeit. És mert régi bécsi módi, hogy az előirt receptet a legkiválóbb udvaronczokkal is betévetik, a példa és óvatosság kedvéért: megtörtént biz az, hogy Andrássynak jutott ki a keserü sors beteges tünetek között beszélni sok mindenről össze vissza némi megnyugtatásául „a legutóbbi napok budapesti eseményei felett“ háborgó vén csontu reactiónak.

Nem is ehez a részéhez van nekünk szavunk, hanem van ahoz, melyben Andrássy Gyula gr. külügyér ur futólagos tagadásba veszi lapunk ama távirati közleményét, a hol Andrássy ur megkeresései és az azokra adott válasz lőn ismertetve. Ez a távirat nagy sensatiót keltett mindenfelé: s ez magában véve nem nagy nyugtalanságot okozott volna a külügyminiszter urnak, ha a török külügyi hivatal felelete által egyuttal nevetségessé nem lett volna téve alkotmányos minéműsége az egész világ előtt. De hát bizony rajta megesett e malheur, nem csoda, ha igyekszik előle szabadulni.

O excellentiája egész grandezzával mondja: „Csak ugy tudom, mint bármelyik pesti tanuló, hogy a kormány magánegyének utazását nem akadályozhatja meg.“ Az ám! meghiszszük, hogy most már tudja; de arról jót állunk, hogy igenis lépéseket tett jövetelük megakadályozására. Távirati tudósitásunk, mely azóta a világsajtóban körutat fut, az első betütől az utolsóig valót tartalmaz, s ha Andrássy ur kiváncsi, elmondhatjuk neki Tahir bey és a szofták jövetelének összes diplomatiai körülményességeit, kezdve onnan, a hol Tahir beyt Bécsbe utasittatni kivánták, odáig, a hol a szofták utazása elé határozott akadályokat gördittettek. Elmondhatjuk, ha tetszik a lépéseket, melyeket a magyar kormány tett, és melyek sikerében anynyira bizott Wenckheim ur és még más valaki, hogy biztosnak állitotta elmaradásukat. Sőt végül tudathatjuk ő excellentiájával a feleselést is, melyet a porta ama talpraesett válaszára a mi külügyi hivatalunk tett; és ez most annyival inkább kötelességünk, mert Andrássy ur is elég szives amugy mellesleg borotvaéllel pedzeni. Azt feleselte vissza a mi külügyi hivatalunk:

„Jó van elismeri a magánszemélyek szabad utazhatási jogát, de figyelmeztetia portát, hogy az esetben, hae privát utazók oly demonstratiókra szolgáltatnak okot, a melyek nem férnek össze a monarchia jelenlegi politikájával, egy előzetes példához képest, a mely Prágában Csernajeff történt, kénytelen lesz őket a határon kiutasitani.“

Igy Andrássy ur. Na persze az már más kérdés, oly könnyen ment volna-e ezen kiutasitás; az is más kérdés, egy elv és egy forma alá esik-e a török küldöttség a Csernajeff-féle excursióval. Lám, hogy más fajta, ott a bizonyiték Andrássy ur magatartásában. Mert hát beszélhet, a mit akar, hogy nincs politikai jelentősége e fogadtatásnak, de ténynek tény marad, minden szó, minden ünnepélyes megmondja ezt, hogy igenis az ország politikai nagy aktust tesz a vendéglátással, s ez ellen nem segit semmiféle kicsinylés. De, hogy még bizonyosabb legyen Andrássy ur a fogadtatás politikai tényéről, gondoskodtunk róla a mai esti fáklyászenénél tartandó beszédekben, hogy le ne tagadhassa senki. A végén csattan az ostor és e csattanásból megérthetik fennt Bécsben, meg az egész világon, hogy a török vendéglátás ünnepélyeiben a magyar nemzet a török szövetség mellett, orosz-ellenes aktióra sürget. Andrássy ur fecsegéseinek igy tehát legalább e részben meg van a maga haszna. Reméljük, mint jó magyar és előrelátható államférfiu figyelembe veszi tanulságait.

V—y.

Az osztrák képviselőházban Lasser miniszter felelt Giskra interpellatiójára a keleti politikára nézve. Lasser ezeket monda: A monarchia magatartása az orosz-török háboru kitörésekor megfelel annak, mely a keleti bonyodalmak tartama óta követtetett, s következetesen figyelembe vétetett.

Fáradozásai a keleti keresztények sorsának gyakorlati javaslása ügyében ismeretesek, és mindenfelől méltányoltattak. Egyidejüleg törekvéseit a béke fenntartására, s midőn ez lehetetlenné vált, a háboru localizálására irányultak. Minthogy a hatalmak fáradozásának nem sikerült a háborut Orosz- és Törökország közt megakadályozni, az osztrák-magyar kormány kettős feladat elé látja magát helyezve.

Először mindent elkövetni, hogy a háboru európai conflagratiora ne vezessen, másodszor a háboru következményeit illetőleg a keleti ügyek végleges alakulatára minden körülmény közt azon befolyást gyakorolni, érvényre emelni, mely megfelel a monarchia helyzete és érdekeinek. Ez érdekek védelmére az osztrák-magyar kormány, a semlegesség kijelentése után is, fenntartotta actiójának szabadságát. Eddig az osztrák-magyar kormánynak sikerült az események fejlődését, katonai intézkedések megtétele nélkül követni; hü fog maradni alapelvéhez, hogy az államkinestárt az indokolatlan mozgositás sulyával ne terhelje, s most sem lát okot a katonai intézkedésekre.

Másrészről a kormány tudja, hogy egy hatalom sem bir az európai keletet illetőleg közelebb fekvő és nagyobb fontosságu érdekekkel, mint Ausztria-Magyarország s ismeri felelősségét is teljes mértékben; mind ennek daczára a kormány biztossággal tekint az események elé. E biztosságot az összes hatalmakhoz való baráti viszonyai s azon nyilt ságból meriti, melylyel az osztrák-magyar politika a kellő időben, minden irányban, kifejezésre juttatott s végül a meggyőződésből, hogy a császár ott, a hol a monarchia érdekei védelméről van a szó mindenkor népei önfeláldozására, a népek képviselőinek hazafiasságára teljes bizalommal számolhat. E biztosság, valamint azon előérzet folytán, melyet a képviseleti testületek előrelátása által sikeresen kifejtett hadsereg nyujt, a kormány jelenleg is azon helyzetben van, hogy Ausztria-Magyarország hangját, katonai intézkedések megtétele nélkül, a kellő tekintetbevételre hangoztathatja. (Tetszés.)

A közös hadügyi budgetről a „N. Fr. Pr.“ ezeket jelenti: Az 1878-ik évi közös hadügyi budget, a megelőző évhez képest, huszonegy millió, ötszázhatvanezer, hatszázkilenczvenegy frt többletet mutat fel. És pedig a rendesben 5.832,568 frt; a rendkivüliben 10.608,381 frt a beszállásolási törvény folytán 1.460,000 frt; pótlék a mult esztendőre 3.659,742 frt, ezek között következő részletes tételek: tüzérség (rendes) 699,368 frt, rendkivüli 314,345, a századosoknak lóval ellátása (az első esztendőre) 134,863 frt, remonták depótjának részleges activálása (rendes) 132,548, rendkivüli 130.810, a legénységi eledel javitása 1.600,000 árpótlék, az ellátásnál 2.600,000, fegyverek 4.393,960 a budai Krisztinavárosi kórház uj épitése 85,000 a többi többlet a megszaporitott előléptetése terveztetik.

Az országgyülési szabadelvü párt mai értekezletét Gorove elnök megnyitván, előterjesztette a kijelölő bizottság által megállapitott névsort a bank és vámügyi bizottságokra vonatkozólag. E szerint a bankbizottságba kijelöltetnek a szabadelvüpárt részéről: Bánó József, Ernuszt Kelemen, Falk Miksa, Horváth Gyula, Horváth Lajos, Kerkapoly Károly, Márkus István, Várady Gábor, Wahrmán Mor, Zsedényi Ede; a függ. szabadelvü párt részéről: Chorin Ferencz és Lichtenstein Lajos; a függetlenségi párt részéről Helfy Ignácz; a jobboldali ellenzék részéről: Bujanovics Sándor.

A vámügyi bizottságba a szabadelvü párt részéről: Baross Gábor, Dániel Pál, Harkányi Frigyes, Kautcz Gyula, Korizmics László, Péchy Manó gr., Plahy Tamás, Szapáry Gyula gr., Tisza László, Tóth Vilmos; a függ. szab. párt részéről: Simonyi Lajos b., Mudrony Soma; a függetlenségi párt részéről: Simonyi Ernő; a jobboldali ellenzék részéről: Apponyi Albert gr.

A horvátok részéről a bankbizottságba: Pejacsevich László gr; a vámügyibe: Puszt Dragutin.

Ezenkivül Trefort közoktatási miniszter előadta a holnapi ülésben Simonyi Ernő, Csatár Zsigmond és Madarász József interpellatióikra adandó válaszait; utánna Perczel igazságügyminiszter adta elő Chorin Ferencz interpellatiójára ugyancsak a holnapi ülésben adandó válaszát. Az értekezlet mindkét választ helyeslő tudomásul vévén, az ülés véget ért.

A háboru.

Egy tegnap este érkezett bukaresti távirat kemény ágyuharczról hozott hirt, mely délelőtt 10 órakor Braila közelében három török monitor és az orosz parti ütegek közt folyt volna. Az emlitett távirat mindössze is csak néhány sorból áll, de azon állitásával, hogy a törökök magát a várost lövik s azon megjegyzésével, hogy a holtak és az égő házak száma ismeretlen, elég ösztönt adott a képzelőtehetségnek, hogy a Brailánál történtekről a legborzasztóbb képet alkossa. Egy másik, de később érkezett távirat már odamódositotta az előbbinek jelentését, hogy csak egy monitor jelent meg Braila mellett, s ez is csak két lövést tett az orosz ütegekre, melyek tüzelése csakhamar gyors visszavonulásra kényszeritette. Bizonyára legjobban megközeliti a valóságot azon válasz, melyet Kogolnicseánu miniszter a román kamarában ez eset iránt tett interpellátióra adott. E szerint az oroszok kezdték a tüzelést, melyre a törökök válaszoltak. Öt bomba véletlenül Brailába esett, kettő közülök a prefect házába hullott. Emberélet nem esett áldozatul, egy ház azonban szétromboltatott.

Bizvást föltehetjük, hogy nevezett miniszter, ki az estről kétségkivül a leghitelesebb értesitést kapta, sem többet sem kevesebbet nem mondott a valóságnál. Érdekes azonban, miként használta föl ez alkalmat a miniszter arra, hogy a törököknek félreérthetlen bókot mondjon. „Az eredmény — mondja — sajnos ugyan, de török részről nem volt szándékolva.“ Nem kevésbbé érdekes a miniszternek ez alkalommal tett pilátusi kézmosása, azt mondván, hogy ő kezdettől fogva ellenezte a Románia függetlenségi nyilatkozatára vonatkozó óhajtást.

Mindennek meg van a maga oka s igy a román miniszternek a Törökország felé vetett ezen kacsintásának is. Még a háboru jóformán el sem kezdődött; még az egész orosz hadsereg sines román területen, s a románok már is megelégelték a mulatságot. A román nép nem nagy kedvelője a puskaporszagnak s füleit sértik az ágyudörrenések, melyektől fut merre lát, származtak legyen barát- vagy ellenségtől, minélfogva a kormány most a legélesebb szemrehányásoknak van kitéve a lakosság részéről, mely kétségbeesve gondol arra, ha még a török is s még hozzá mint ellenség talál beköszönteni. Azért jónak látta Kogelnicseanu ugyanez alkalommal még egy marok tömjénnel füstölni Törökország tiszteletére s a románok megnyugtatására, kijelentvén válaszának végén, hogy *România nem tekinti magát háboruban levőnek Törökországgal.*

A „Presse“ szerint Zichy gróf Reuss herczeg társaságában valószinüleg 11-én távozik Bécsből s 12-én indul Triestből Konstantinápolyba.

*

Hir szerint Braila és Barbosi bombázása tegnap ujra megkezdődött.

Az orosz főparancsnok egy hivatalos jelentése igy szól: Akadálytalanul folytatjuk előnyomulásunkat Moldva- és Oláhország lakosai csapataink iránt rokonszenvet tanusitanak. A törökök tétlenek maradnak csapatainkkal szemben, melyek az alsó Duna partjainak pontjait megszállják. A mennyire eddig tudva van, a törökök sehol nem tesznek előkészületeket a Dunán való átmenetelre.

*

Az angol alsóházban Northcote kijelentette, hogy Anglia a Suez-csatorna semlegesitését vagy oly megállapodást, mely a hadihajók átmenetelét háboru idején megakadályozza, nem helyeselhetné, mert ezzel a csapatszállitó hajók menete Indiába és Indiából lehetetlenné válnék. A kormányrendszabályokat teend, hogy a hajózást a csatornán védje.

Bourke államtitkár egy hozzá intézett kérdésre kijelentette, hogy az iránt nincs nemzetközi megállapodás, minő czikkek tartoznak a hadi dugáru fogalma alá s nem is lenne czélszerü a hadakozó feleket felhivni, hogy specializálják a hadi dugáru fogalma alá tartozó czikkeket. Az Egyptomra vonatkozó interpellatióra Bourke azt felelte, hogy Egyptom egy ferman által 30.000 főnyi segélysereg kiállitására van kötelezve, mely szám háboru idején még emelhető. A tributum fizetése s ama sereg kiállitása közt semmi összefüggés nincs.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház május 4-én tartott ülése.

Elnök: Ghyczy Kálmán; jegyzők: Molnár Aladár, Horváth Gyula, Orbán Balázs.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Széll Kálmán, Perczel Béla, Péchy Tamás, Wenckheim Béla br., Szende Béla, Bedekovich Kálmán.

Beöthy Algernon jegyző olvassa a mult ülés jegyzőkönyvét, mely észrevétel nélkül kitelesittetik.

Elnök bemutatja Hajdumegye közönségének feliratát a bank- és vámügyi törvényjavaslatok mellőzése tárgyában; Selmecz és Bélabánya sz. kir. városok kérvényét a közigazgatási hatóságok előtt tett hamis tanuzásnak, valamint a közigazgatási hatóságok által lezárolt tárgyak elsikkasztásával el követett zártörésnek a büntények sorában leendő felvétele iránt; Hunyadmegye közönsége a nagyenyedi első folyamodásu kir. törvényszék visszaállitásáért — s Budamir Nándor volt m. k. honvédfőhadnagy állásához mért honvédtiszti állomásért folyamodnak.

Ki fognak adatni a kérvényi bizottságnak.

Gorove István az összeférhetlenségi bizottság jelentését nyujtja be Axente Szeveru ügyében.

A ház a jelentést tudomásul vevén, fölhatalmazza az elnökséget az uj választásra vonatkozó intézkedések megtételére. E jelentés kimondja, hogy Axente mandátumától megfosztatik.

Elnök ezután kérdést intéz a házhoz az iránt, mikorra szándékozik a bank- és vámügyi bizottság megválasztását kitüzni?

A ház a két bizottság megválasztását holnapra tüzi ki.

Következik a gyámügyi törvényjavaslat, illetőleg az e javaslat egyes részeinek a bizottsághoz való utasitása iránt beadott javaslatok.

Apponyi Albert hozzájárul Teleszky módositványához.

Mandel Pál kárhoztatja, hogy eme javaslat nem annyira benső értéke, mint a személyes tekintet sulya alatt átalánosságban erőszakoltatott. (Zaj. Ellenmondás a középen.) hogy aztán egy oly inditvány fogadtassék el, mely egyértelmü a törvjavaslat teljes visszautasitásával s a bizottság visszautasitásával annak tökéletes átdolgozására. Cato mondásával tart s azt mondja, hogy neki a legyőzött ügy tetszik. Azzal a mondással fejezi be beszédét, hogy a jelen eset ujra meggyőzte a felől, hogy bármily sokat tanult és dolgozott is valaki, még sem tud mindent. (Zaj.)

Tisza Kálmán miniszterelnök kötelességének tartja azon magyarázat ellen, melyet Teleszky inditványának két oldalról is adtak, felszólalni s megjegyzi, hogy ha e felszólalóknak az volt volna a czélja, hogy a Teleszky-féle javaslat el ne fogadtassék, s a többség a törvényjavaslat jelen alakjában való keresztülvitelére fölingerelttessék, arra igen jól megválasztották fegyvereiket. (Élénk tetszés). Elfogadja Teleszky javaslatát.

Kállay Béni szintén elfogadja Teleszky javaslatát

Móricz Pál Mandel ellen szólal fel. Tartja e javaslatot oly jónak, mint hires jogászkapaczitások nem egy javaslatát, s azért visszautasitja a többség szavazata gyanusitására felhozott megjegyzéseket. (Helyeslés).

Szontagh Pál (somogyi) kijelenti, hogy eme gyanusitások folytán, melyek ellenkeznek a parlamenti élet transakczionális természetével, nem fogadja el Teleszky módositványát. (Helyeslések.)

Szilágyi Dezső azt kéri, hogy határozzon a ház a tárgy természetéhez képest, a mely tükröződött a miniszterelnök higgadt és nyugodt felszólalásában. (Helyeslés.)

A ház erre nagy többséggel elfogadja Teleszky módositását.

Elnök jelenti, hogy a részletes tárgyalást — azon pontoknál, melyeket a Teleszky javaslata nem érint — folytathatja a ház. Kérdi, hogy szándékozik-e a ház a tárgyalást folytatni, vagy akkora halasztja azt, midőn a közigazgatási bizottság beadja jelentését Teleszky inditványa iránt.

Tisza Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter azt véli, hogy mig el nem lesz intézve eme javaslat sorsa, addig a további tárgyalás czélszerüen nem lesz eszközölhető. A tárgyalás elhalasztása mellett van tehát, de inditványozza, hogy a közigazgatási bizottság utasittassék a kérdés azonnal tárgyalás alá vételére s mielőbbi jelentéstételre. (Élénk helyeslés.)

A ház erre elhatározza a tárgyalás abbanhagyását s ennél fogva — a napirenden más tárgy nem lévén — Tisza Kálmán miniszterelnök (másfél órával a jelzett idő előtt) adja meg válaszát a külügyi kérdésben hozzá intézett interpellácziókra.

Tisza Kálmán min. elnök: T. képviselőház! Az interpellátiók közül, melyek ujabban hozzám intéztettek, három van, mely a keleti bonyodalmakkal foglalkozik és ezek közül egy a Somssich Pál t. képviselő uré, különösebben kiterjeszkedik a dunai gőzhajózás kérdésére is. Mindenek előtt azt kivánom megjegyezni, hogy ezen utóbbi kérdést mostani nyilatkozatom keretébe felvenni nem szándékozom.

Továbbá kérni bátorkodom a t. házat, méltóztassék belenyugodni abba, mint ez már máskor is hasonló esetekben történt, hogy ezen interpellatiókra együttessen nyilatkozzam, a mi természetesen a t. interpelláló képviselő urakra nézve azon jogosultságot, hogy véleményüket elmondhassák épen ugy mind máskor, nem vitiálta, most sem fogja csorbitani. Annyival is inkább vélem azt tehetni ma, mert — miként ez oly időkben, mint a mostaniak, másként nem is lehet.

Simonyi Ernő t. képviselő ur határozottan csak annyiban kérte kérdéseire a féleletet, a mennyiben ez a közügyek kára nélkül e pillanatban lehetséges. Hasonlóképen Chorin Ferencz képv. ur is beszédében elmondta, hogy ő is tudja, hogy vannak idők, midőn a kormányok egyes kérdésekre nézve, oly fesztelenül, mint ezt egyes képviselő tehetné, nem nyilatkozhat: És Somssich Pál igen t. barátom is megérintette ezen eszmét beszédében.

Ezeknek előrebocsátása után bátor leszek megtenni a nyilatkozatot, mely — a mennyire ez ma lehetséges — az osztrák-magyar monarchia külügyi vezetésének irányzatát megismerteti, csakis még azt tévén hozzá az előadottakhoz — mintegy ez is kérdeztetett tőlem, hogy ezen irányzattal a magyar kormány határozottan egyetért.

Az osztrák-magyar monarchia magatartása az orosz-török háboru kitörése óta, és kitörése alkalmából, megfelel annak, melyet a keleti bonyodalmakkal szemben elejétől fogva elfoglalt. — A keleti keresztyén népek sorsának gyakorlati javitására intézett törökvései ismeretesek is, és minden oldalon méltányoltattak is. Egyuttal oda volt az igyekezett forditva, oda törekedett a kormány, hogy a béke megóvassék, vagy ha ez nem lehet, hogy a kitört háboru lokalizáltassék.

Most, midőn az orosz-török háboru kitörését meggátolni nem lehetett, két feladatot lát maga előtt a külügyi kormány. Az első az, megtenni mindent, hogy a háboru következménye ne legyen egy európai bonyodalom; a második, hogy a háborunak a keleti ügyek végleges alakulására, lehető következményeire nézve minden körülmény közt érvényre emelkedjék azon befolyás, mely az osztrák-magyar monarchia helyzetének és érdekeinek megfelel. Ezen érdekek megóvása szempontjából az osztrák-magyar monarchia semlegességének kimondása után is a kormány fenntartotta és fenntartja a cselekvés szabadságát.

Eddig sikerült a kormánynak az eseményeket kellően követni a nélkül, hogy katonai intézkedések lettek volna szükségesek, és azon nézetéhez, hogy az államkincstár nem indokolt mozgositással ne terheltessék, most is ragaszkodik, és most sem lát okot a katonai rendszabályok életbeléptetésére, de másfelől érzi, hogy Európa keletén egy hatalomnak sines közelebb fekvő érdeke, melyet megóvina kellene, mint épen az osztrák-magyar monarchiának, ismeri teljes mértékben felelősségét, de bizalommal néz az események elé.

Meriti ezen bizalmat azon határozattan barátságos viszanyból, melyben minden többi hatalommal áll; meriti továbbá azon nyiltságból, mellyel minden irányban és annak idejében kinyilvánitotta a magy.-osztrák monarchia keleti politikájának czélzatait és irányát, és meriti végezetül azon meggyőződéséből, hogy ő császári és ap. királyi felsége ott, a hol a magyar-osztrák monarchia érdekeinek megóvásáról van szó, összes népeinek odaadó támogatására, a törvényhozó testületeknek és az országnak hazafiságára, minden körülmény közt föltétlenül számithat.

Ezen bizalom, és azon erő érzeténél fogva, melyet a törvényhozások előrelátása folytán sikeresen kifejlett haderő ad, még ma is azon helyzetben látja magát a külügyi kormányzat, hogy a monarchia szavának szükséges számbavételét biztositathatja katonai intézkedések tétele nélkül is.

Ez az t. ház, mit a jelen helyzetben felelhetek. Nem terjeszkedem ki az egyes kérdésekre, de miután mint előrebocsátottam, maguk a t. interpelláló urak részint az interpellácziókban, részint beszédeikben kimondottak, hogy ez alig lehetséges azon reményben vagyok, hogy a t. ház ezen nyilatkozatot annyival inkább fogja tudomásul venni; mert annyit mindenesetre látni fog belőle, hogy a kormányok tudják, mily nagy érdekéről van itt szó az osztrák-magyar monarchiának és ebben Magyarországnak, s hogy az ezen érdekek szempontjából szükséges teendőket folytonos figyelemmel kisérik s hogy ezen érdekek megóvásával szemben a cselekvés szabadságát megtartották, kérem, méltóztassék e nyilatkozatomat tudomásul venni. (Helyeslés.)

Simonyi Ernő: T. ház! Azon érdekek, a melyek a most tárgyalás alatt lévő kérdéssel összefüggésben vannak, oly nagyok és oly fontosak, hogy valóban bővebb megfontolást igényelnek és nemcsak egyes ember részéről, hanem, amennyire lehetséges, az összes ház részéről, hogy azokról mélyen és komolyan gondolkozván, eszmecsere meriljön föl a házban, amely tájékozásul és istápolásul erősitésül szolgálhatna a kormánynak azon politika meghatározásában, a melyet követnie az ország érdeke követeli, és a melyet a nemzet törvényhozása a jelen körülmények közt követendőnek tart. Ezért én sajnálom, hogy a mi házszabályaink értelmében az ily fontos kérdésekben tett interpellátiókra adott válaszokra csak az felelhet, aki az interpellátiót tette, és ennek is rögtön kell felelnie.

Én nem azon szándékból, mintha a kormány eljárását el akarnám itélni, nem azon szándékból, mintha a miniszterelnök urnak az interpellátiókra adott válaszát roszalni kivánnám, hanem a tárgy nagy fontosságánál és hazánk nagy érdekeinél fogva óhajtanám, hogy a kormány is beleegyeznék és a t. ház is beleegyeznék abba, annélkül, hogy most véleményt mondanánk a fölött, mi az interpellátióra adott válasznak tulajdonképeni motivuma, a ház elhatározná azt, hogy valamelyik közelebbi napon ezen ügyet tárgyalás alá fogja venni.

Tudom én nagyon jól, hogy ily háborus ügyet, a külföld irányában álló ily viszonyokat és igen kényes viszonyokat magában felölelő ügyek tárgyalása nem a legkényelmesebb dolog a kormányra nézve, sőt megtörténik, hogy a tárgyalás által egyenesen az ellenkező czél mozdittatik elő, mint amely eléretni óhajtatik, hanem azt hiszem, hogy a ház minden tagja át lévén hatva az ügynek és helyzetnek komolyságától és azon kényes feladattól, melyet ily ügy tárgyalása megkivánt: azt hiszem, hogy nyilatkozatában mindenki oda fog szoritkozni, hogy az ország politikájának és az ország érdekeinek megóvása szempontjából oly véleményt nyilvánitson, a mely sem a kormányt nem compromitálja, sem valamely külhatalom megsértésére okot nem szolgáltat.

A mi a miniszterelnök urnak adott válaszát illeti, ő azzal kezdi, hogy a külügyi kormánypolitikája most az orosz-török háboru irányában is az, mely volt ezen keleti bonyodalmak kezdetétől fogva. Eleinte ugyanis a béke megóvására volt irányozva a kormány törekvése, most pedig a háboru localizálására. Méltóztassék megengedni a miniszterelnök ur, de én a két dologban nem látok azonosságot. Egészen más dolog a béke megóvása, és egészen más dolog a háboru localizálása.

A mi Magyarországot illeti, ha a béke megóvatik, érdekei meg vannak óva, mert akkor közelében semmi területi habozás nem történik, akkor közelében semmi hatalmi egyensuly meg nem zavartatik, tehát marad a dolog ott, a hol volt. De az által, hogy a háboru lokalizálva van, még nem birunk garantiát arra nézve, hogy a háboru localizáltsága fel ne falja a másikat és a helyzet egészen meg nem változik, ugy hogy a helyett,

hogy most nekünk délről Törökország a szomszédunk, egyszerre nem azt találhatjuk, hogy Oroszország lett szomszédunk. Localisálva lesz a háboru, de érdekeink egyáltalában megóva és megvédve nem lesznek, tehát ez megvallom, rám nézve kielégitő és megnyugtató nem lehet.

Hogy a háboru localisatiója ránk nézve mennyire legyen kivánatos, e tekintetben minden attól függ, hogy mi lesz a háboru végeredménye, mert nálunk nem az a kérdés, hogy hol folyik a háboru, hanem az, hogy miként fognak a viszonyok a mi határainkon alakulni ezen háboru után, vajjon az uj alakulás hátrányosan, vagy előnyösen hat-e a mi állami érdekeinkre. Ha tehát nem csupán azt éri el a mi diplomatiánk, hogy a háboru localisálva maradjon, akkor Magyarország és hozzá teszem az osztrák-magyar monarchia szempontjából nézetem szerint még elérve semmi sincs.

Elérve csak akkor lesz, ha mi bizonyosak lehetünk az iránt, garantiákat birunk arra nézve, hogy a háboru kimentele után is a hatalmi egyensuly a mi határainkon megzavartatni nem fog. Azt mondja a miniszterelnök ur, hogy a külügyi politika mindenesetre a monarchia érdekeinek megóvását tüzi ki czéljául. Én nem képzelhetek oly miniszteriumot, mely más politikát tüzne ki czéljául, mint azon ország érdekeinek megóvását, melyet azon miniszterium kormányoz, hanem mennyire óvatnak meg ezen érdekek, mennyire nem, ez nézetem szerint felfogás dolga. A miniszterium pl. most nem talál okot arra, hogy bármi tekintetben is beavatkozzék a már is kitört háboruba, mert érdekeink még eddig érintve nincsenek.

Én ellenben azt találom, hogyha mindezen hirek, melyekről naponta értesülünk valók, a mi érdekeink már bizonyos tekintetben most is veszélyeztetve vannak. Igy pl. senki nem tagadhatja, hogy Magyarországra nézve igen nagyfontosságu egy orosz-török háboruban Romániának magatartása; ha vajjon a két hadviselő fél közvetlenül szomszédságunkban viselne háborut, és a hadat viselő hadseregek közvetlenül a mi határainkat érintik-e, és hogy köztük és köztünk egy neutralis terület áll-e? Ez mindenesetre nem mindegy. — Ebben a tekintetben Magyarország érdekei mélyen érdekelve vannak, és azon viszonyban, mely legujabb időben az orosz csapatoknak Romániába való bemenetele és Romániának állásfoglalása által alakult. Én nem tudom, ha való-e azon manifestum, a mely Románia nevében hirdettetett a lapokban, a hol az mondatik, hogy a román kormány kinyilatkoztatta, miszerint a párisi szerződés megszünik és igy természetesen nekie szabadságában van azt tennie, a mit akar.

De én azt hiszem, hogy Románia minden tisztelet és becsület mellett, melyet neki megadhatok, nem azon hatalmasság Európában, mely elhatározza, hogy a hat nagyhatalom stipulatiója, mely a párisi szerződést elfogadta, megszünt. Miért? Mert Románia azon nyilatkozata, hogy a párisi szerződés megszünt, a párisi szerződést elfogadott nagyhatalmakra kötelező egyáltalában nem lehet, és azon hatalmasságok, melyek érdekelve vannak, Románia semlegességében mindenesetre mennyiben állana, és állott volna, és pedig első sorban a magyar és osztrák monarchiának, hogy Romániában e viszonyok megváltoztatását ne engedje meg, mert sérti érdekeit, másrészt az Aldunánál és a mint azt Somsich Pál képviselőtársam is kifejezte, mire sajnálom, hogy a miniszter ur ezuttal nem válaszol, mert én azt hiszem, hogy ránk nézve ez nagy fontosságu kérdés, oly kérdés, mely a kormány gondoskodását első sorban megérdemli, a mennyiben az ország érdekeinek nagy s igen érzékeny sérelmére válik.

Én tehát azt, hogy a kormány politikája minden tekintetben az ország érdekeinek megovására legyen irányozva, eddigelé legalább constatálva nem látom. Óhajtom, hogy ugy legyen, De midőn óhajtom, hogy ugy legyen, óhajtom azt is, hogy a kormány a monarchia érdekeit ugy fogja fel, mint azt ezen monarchiának közvéleménye általában fölfogja. (Helyeslés több felől.)

Tagadni nem lehet azt, hogy ugy Magyarországban, mint Ausztriában a közvélemény azon nézetben van, hogy a török birodalom területi épsége és hatalmi állása csonkitatlanul fenntartassék, (Élénk helyeslés több felől) mert ez ugy a magyar, mint az osztrák monarchiának érdekében van, (Élénk helyeslés több oldalról) hogy Oroszország eddigi traditionalis agressiv politikájának gát vettessék. (Élénk helyeslés több felől.) Polit közbeszól: Hát a szerbek?

Engedelmet kérek én nem tekintem azt, hogy mi lehetne egyes kis csoportok véleménye. Azok cselekedjenek a mit legjobbnak látnak, de én azt merem állitani, hogy a magyar nemzet osztatlan közvéleménye azt kivánja, és azt is merem állitani, hogy a magyar közvélemény nem csak kivánja, de el is várja a kormánytól, hogy egyes hazafiatlan csoportokat, ha az állam érdekeinek utját állanák, erőhatalommal is összetiporja és az állam érdekit megsértetni se általuk, se mások által ne engedje. (Zajos helyeslések több felől.)

Azt mondta a t. miniszterelnök ur, ha jól értettem szavait, hogy a kormány egyelőre mintegy semleges állást foglal el, de fenntartja magának a cselekvés szabadságát a jövőre. Én egyáltalában addig, mig Magyarország érdekei veszélyeztetve nincsenek, az ország kormányát arra, hogy tényleg fegyvert fogjon és a nemzetet háboruba vigye serkenteni nem akarom. — Ha az ország érdekei megkivánják, akkor igenis és akkor megvagyok győződve arról, hogy ezen törvényhozás és a magyar nemzet részéről legalább ő felsége, a ki a mint a miniszterelnök ur mondta, népeinek javát óhajtja csak, és azok érdekei megóvásáról gondoskodik, biztos lehet abban, hogy ezen törvényhozásnak és ezen nemzetnek egész odaadására és áldozatkészségére számithat.

Azonban mint mondom, ezt csak azon esetre, ha az ország érdekei megkivánnák azt, hogy a kormány erőhatalommal is közbelépjen. Mig ez nem történt és ezt a szükség nem kivánja én azt óhajtanám, hogy ha már neutralitást tart fenn a kormány, hogyha nem avatkozik sem egyik sem másik részre, hogy ezen neutralitást a legszigorubban tartsa meg, és ne tegyen a ház kisebb dolgokban is oly lépéseket, a melyek azt engedjék következtetni, hogy a hivatalos neutrálitás mellett jó akaratu, inkább egyik mint másik felé hajlik, pedig hát nem tagadtatni azt, hogy vannak olyan jelentségek, a melyek daczára annak, hogy a közvélemény ugy itt mint a bécsi reichsrathban képviselt országok és tartományokban határozottan a török birodalom épségének fenntartása fennhatóságának épségben tartása mellett és Oroszország a presio politikájának meggátlása mellett nyilatkozik, mégis vannak oly jelenségek, melyek a kormány részéről ugy tünnek fel mintha több barátsággal viseltetnék az orosz, mint a török nemzet, iránt. Én sajnálom, hogy ez igy történik, igen nagy fontosságot tulajdonitok a dolognak, hogy ha tovább nem megy mint addig, hogy némi udvariasságok kicserélésére szoritkozik, de ha tovább akarna menni ezen jóakarat nyilvánitásában a nemzet közvélemény ellenében: akkor megvallom, hogy komoly következésektől és attól tartók, hogy az ország kormánya oly kérdésben, melyben a monarchia és a nemzet léte forog szóban nem fogna az ország népével együtt menni. Nem lehet valamely politikát, különösen pedig oly politikát, mely esetleg nagy háborut involvál, sikeresen keresztül vinni, ha csak a közvéleményre, a népek érzületére nem támaszkodik a kormány. Lehet egy jól disciplinált sereggel mozdulatokat tenni, lehet egy sereget actióba is vezetni, de sikert aratni oly politikának, mely a közvéleménnyel ellenkezik, mely nem a nép érzelmeiben leli támaszát, teljesen lehetetlen.

Midőn tehát egyátalában nem veszem rosz néven azt, hogy a kormány eddig még be nem avatkozott, hanem fenntartotta magának a cselekvés szabadságát; csak azt óhajtanám, hogy ezen cselekvési szabadság oly módon gyakoroltassék, hogy mikor meglesz a szükség: az ország, a monarchia érdekei tökéletesen megóva legyenek, hogysem tulságos engedékenység, sem tulságos halasztás által el ne mulasztassék azon percz, mely sokszor elhatározó szokott lenni, az olyan nagy conflictusokban, minő egy európai háboru.

Ha vajjon fog-e ebből európai háboru lenni, vagy nem, erről természetesen egyelőre jövendőt mondani nehéz volna. Hanem Magyarország érdeke mindenesetre megkivánja azt, hogy mig ezen háboru tart, addig határain oly cselekvények ne követtessenek el, melyek Magyarországnak, mint nem hadviselő félnek érdekeit sértik Ha pedig bármely részről elkövettetnének megkivánja az ország érdeke, hogy az ország kormánya egész erélyével s tekintélyének egész sulyával közbelépjen.

Ilyen pl. azon alkalom, mely jelenleg előál az aldunai hajózás megakadályozása következtében. Ezen kérdésnek bővebb fejtegetésébe azonban bocsátkozni nem akarok. Hiszen erre nézve interpellált Somsich Pál képv. ur, s ha majdan a miniszter ur válaszolni fog neki, meg vagyok győződve, hogy tökéletesen meg fog felelni annak, mit az ország érdekei megkivánnak.

A miniszterelnök urnak válasza nem tartalmazott oly világos, oly possitiv állitásokat, melyeknek irányára nézve nagyobb positivitással lehetne nyilatkozni és azért több megjegyzést a t. miniszter ur válaszára ezuttal nem teszek miután mint előrebocsátottam, ezen kérdés igen fontos; ne méltóztassék ugy venni, mintha ez roszalása volna a miniszterelnök ur válaszának vagy elitélése a kormány politikájának, hanem az ügy fontosságához képest, méltóztassék beleegyezni abba, hogy az ügy a képv. ház által tárgyalás alá vétessék. (Helyeslések.)

Chorin Ferencz: T. képviselőház! (Halljuk!) Azon aggodalom, a mely a nemzetben a külügyi kormányzat által a keleti válsággal szemben elfoglalt álláspont iránt létezik; azon bizonytalanság, mely a külügyi kormányzat által kitüzött végczélokat boritja: az igen t. miniszterelnök ur nyilatkozata által kétségtelenül eloszlatva nem lettek.

Az igen t. miniszterelnök ur hivatkozott a kormány felelősségére és arra, hogy ép fontos kérdésekben vannak bizonyos átmeneti időszakok, a melyekben a kormány nincs azon helyzetben, hogy a hozzá intézett kérdésekre bő és részletes felvilágositást adhasson. Én a t. miniszterelnök ur ezen álláspontját egészen correctnek ismerem el; de épen azért sokkal jobban szerettem volna, legalább a magam részéről, és akkor helyzetem sokkal könnyebb lett volna, ha az igen t. miniszterelnök ur, hivatkozva a parlamentaris kormány felelősségére, egyszerüen kijelentette volna, hogy nem látja még elérkezettnek az időt a hozzá intézett kérdésekre válaszolni, mintsem hogy oly eljárást kövessen, hogy egyrészt nem válaszolt ugyan a kérdésekre, de mégis bizonyos szempontokat emel ki, bizonyos eljárási irányzatokat jelöl ki, melyek — legalább bennem — nyugtalanságot és aggodalmakat kelt fel.

A t. miniszterelnök ur kijelentette, hogy két czélt tüzött ki a kormány, illetőleg a kormánynyal teljes egyetértésben eljáró külügyminiszter ur: a háborunak lehető localisálását, és a háboru minden esélyeivel szemben a monarchia érdekeinek megóvását.

Ezen két czél helyessége iránt azt hiszem t. ház, köztünk véleménykülönbség nem merül fel; de meg fogja nekem engedni a t. miniszterelnök ur azt is, hogy ezen válasszal a monarchia érdekköre a keleti háboruval szemben, egyátalában kijelölve nincs. Én a Dunafolyam semlegességének megsértésében és Románia megszállásában már a monarchia érdekeinek megsértését szemlélem. (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon) és aggályt kelt fel bennem az, hogy az igen t. miniszterium illetőleg a monarchia külügyi kormányzata minden tényekben a monarchia érdekeinek megsértését még nem szemléli.

Az igen t. miniszterelnök ur méltóztatott arra reflectálni, hogy a külügyi kormányzat eddigi eljárása Európaszerte általános méltánylására talált, a mennyiben az a béke fenntartását tüzte volt ki czélul. Azt hiszem nincs senki e házban, és az országban, a ki e szándék helyességét kétségbe vonná. de végtére ép oly kétségtelen az is, hogy a külügyminiszterium eddigi eljárása czélt tévesztettnek bizonyult be, miután mindazon eszközökkel, melyekről azt hitte, hogy azokkal a békét biztositani fogja, nem volt képes elháritani azon óriási válságot, mely a monarchiát a legkomolyabb veszélylyel fenyegeti.

Hogy a monarchiának Oláhország és a Duna folyam semlegességéhez füződő érdekei mily nagyok, azt hiszem, bővebben fejtegetni felesleges. Alig két éve, hogy a t. kormány beterjesztett egy javaslatot, melynek czélja volt Magyarország és Ausztria részéről Oláhországgal kereskedelmi szerződést kötni, a mely szerződés mindazon aggályok daczára, melyek közgazdasági szempontból ellene felmerültek, ugy itt, mint a Lajthán tul.

Ezen szerződésnek nyiltan kitüzött czélja az volt, hogy Romániával fennforgó fontos közgazdasági és kereskedelmi érdekeinknek utat nyitni és a monarchia érdekeit Oláhországban biztositani. Mi történt azonban ezen szerződés elfogadása daczára? Az t. ház, hogy Oláhország a párisi szerződés határozatait egészen mellőzve Oroszország karjaiba vetette magát politikailag és kereskedelmileg, és hogy ma ép oly kevéssé nevezhető önálló államnak, vagy tartománynak, mint nem neveztető Szászország, habár külön királylyal és királysági czimmel is bir. Oláhország egészen karjaiba vetvén magát Oroszországnak, azon kérdés támad, vajjon ez által a monarchia érdekei nincsenek-e megsértve? És én bátor vagyok a t. ház figyelmébe visszaidézni azon nagy történelmi eseményeket, melyek 1854-ben, épen Oláhországban az orosz-török háboru alkalmával lefolytak. Az akkori absolut Ausztria a Duna semlegességének megsértésében, Oláhország megszállásában határozottan a monarchia érdekeinek megsértését látta és abban, a miben az absolut Ausztria, mely Oroszországnak kétségtelenül lekötelezve volt, érdeksértést talált, az alkotmányos Ausztria-Magyarország nem látná a monarchia érdekeit veszélyeztetve?

Én hiszem és remélem, hogy azon monarchia, melynek reconstructiójára, melynek hadseregi védképességére Magyarország oly óriási áldozatokat hozott, képes lesz szintén megvédeni Magyarország érdekeit a keleten, amint megvédettek akkor, az absolut hatalom által, mely bár Magyarország jogait letiporta, mégis a monarchia érdekeit a keleten nagyon helyesen felfogni és keresztülvinni képes volt.

A t. miniszterelnök ur hangsulyozta azt, hogy az eddigi politikai események még nem tették szükségessé a hadsereg mozgósitását vagy katonai intézkedéseknek megtételét. Én nem tudom, mik azok a birtositékok, melyekkel a t. kormány arra nézve bir, hogy egy netalán győztes orosz hadsereg és annak élén álló fejedelem vissza fog emlékezni azon igéretekre, melyeket a háboru kezdetén, Európa semmlegessége biztositása végett tett.

A történelem legalább azt mutatja, hogy a győztes hadseregek élén állók ritkán szoktak viszszaemlékezni azokra, a miket a háboru kezdetén állitólag czélul kitüztek volt és méltán lehet attól tartani, hogy Oroszország netáni győzelmes hadseregei nem fognak visszaretteni az elért eredmény kiméletlen kiaknázásától. Kérdezem a t. miniszterelnök urtól, hogy hol vannak akkor a realis garantiák arra nézve, hogy monarchiánk, mely semmit sem tett arra nézve, hogy Törökország létét, területi épségét, mely a párisi szerződésekben biztosittatott, az orosz és délszláv mozgalom támadása ellen fenntartsa és megóvja, hogy ugyanazon monarchia érdekei akkor a győzedelmes orosz hadsereg által megsértetni nem fognak? Hol vannak akkor a garantiák, s mily helyzetbe jut akkor a monarchia, ha netán érdekei megóvása czéljából, kénytelen lesz magában állva szövetségesek nélkül sikra szállni, (Tetszés) és érdekeink megvédésére kedvezőtlen körülmények között megtenni a szükséges intézkedéseket, melyekre nézve a kedvező pillanatot elmulasztotta. (Élénk helyeslés.)

T. ház! A t. kormány azt hiszi, hogy hivatását és kötelességét teljesiti akkor, mikor a hozzám intézett kérdésekre részletes és tájékoztató felvilágositást nem nyujt. Azt hiszem, hogy a t. ház előbb-utóbb nem vonhatja ki magát azon kötelesség alul, hogy úgy amint ez más parlamentekben is szokás, a reánk legfontosabb érdekü kérdéssel szemben, meggyőződésének és álláspontjának kifejezést adjon. — És én ép azért, a nélkül, hogy a kormány eljárása intentiójának tisztasága és hazafisága iránt kételyeket táplálnék, mégis azt hiszem, hogy a tisztelt ház csak kötelességét teljesiti, midőn kijelöli azon irányt, melyet a keleti háboruval szemben követni az ország érdekében szükségesnek talál. Ép azért szükségesnek találom, hogy a kérdés jelen stadiumában, mint Angliában is történt és valószinüleg az ausztriai parlamentben is történni fog, discussió tárgyává tétessék, s ezáltal ugy a kormány, mint a külügyminiszter, nemkülönben a külföld tájékoztassék aziránt, hogy mily szempontból fogja fel Magyarország parlamentje Magyarország érdekeit a szőnyegen forgó orosz-török háboruval és a keleti kérdésekkel szemben.

Kérem a t. házat, hogy a tárgyalást napirendre tüzni méltóztassék.

Somsich Pál. T. ház! (Halljuk!) Mivel gyengélkedő vagyok és azt hittem, hogy ½1 órakor lesz az interpellatiókra adandó válasz, azért jöttem később. A miniszter ur szivességéből azonban átfuttottam válaszának azon részét is, melyet nem hallottam s igy képes vagyok arra most rögtön felelni.

Én t. ház a miniszter ur válaszát tudomásul veszem, magam sem vártam többet (Mozgás balfelől) a mostani viszonyok közt; előre jeleztem ezt fölszólalásomban. De midőn tudomásul veszem a választ, ez nem azt jelenti, hogy az kielégitő, vagy hogy az annyi fényt derit a politicai láthatárra, mennyi szükséges, hogy megnyugtasson bennünket. Meglehet épen magasabb — megengedem általam nem ismert — politikai tekintetből nem mondhatott többet a t. miniszterelnök ur. Egyébiránt én ezt egy becses nagyfontosságu nyilatkozatnak tartom, melyet nagy bntükkel kellene naplóinkba felvenni és különösen megjelelni. Én ezt egy térti vevénynek veszem, mely egy részről bizonyságot teszen arról, hogy a képviselőház minden tagja minden oldalról annak idején is figyelmeztetett a bekövetkező nagy veszedelmekre, másrészről pedig tanuságot tesz arról, hogy a kormány, midőn kényesebb potitikai tekintetekből egész nyiltsággal nem derithette fel a helyzetet, magára vállalt egy roppant terhet, azt, hogy a bekövetkezendőkért a felelősség kizárólag csak ő fogja illetni. (Mozgás a baloldalon.)

Én szeretem t. ház, ha a kormány vezérférfiai magukat a nemzet fejének tekintik, de valamint minden tételnek, ugy ennek is a kellő határok közt van csak jogosultsága és tarthatósága; mert ha határtalanul veszszük ennek értelmét, majd hamar találkozni fogunk azon hatalmas franczia király mondatával, a ki az államot magával identificálta, és akkor ugyanazon gyászos következményei lehetnének helyzetünknek, mint voltak ama felállitott nézetnek.

A legjózanabb főnek is, a legderekabb és legbölcsebb államférfiunak is nem szabad ugyan reflectálni utczai demonstratiókra, fiatal felhevülésekre, még a nemzetnek pillanatnyi kifakadásaira sem, de tartós, átgondolt, minden részről még a legtörvényesebb orgaunmok által is kifejezett közvéleményre nem hajtani, ez aztán már nem állambölcseség, ez aztán már nem higgadt, hült főnek, hanem a makacsságnak, vagy épen a konoksságnak lenne jele. (Helyeslés.)

Én tudomássul veszem a miniszter ur nyilatkozatát, mint olyat, mely bár ki nem elégit, a kormány részéről biztositást nyujt, hogy a jövőben minden tekintetben meg fogja óvni a nemzet érdekeit.

Sokan félre értették interpellatiomat. Némelyek azt ugy magyarázták, mint a nemzeteknek szabadság utáni törekvései ellen intézett demonstratiót. Jelesen, hogy megkereszteljem a gyermeket a déli szlávok nemzeti szabadsága és törekvései ellen intézett nyilatkozatot. Ezt a felfogást a magam részéről, képviselőtársaim és nemzetem részéről egyszer már, e helyről vissza utasitottam és megmondottam, hogy a politikában nem sympathiák és antipatiák, hanem saját érdekeinknek józan felfogása és jogos érvényesitése vezérelhet csak bennünket, (Helyeslés) és ha ez ,érdekek bennünket az egyik oldalra terelnek, ott fogunk küzdeni, ha pedig a másik helyre terelnek, ott fogunk sorakozni. Rágalom a történelem tanuságával szemközt azt állitani, hogy Magyarország a nemzetek elnyomására eszközül valaha oda adta volna magát. (Helyeslés.)

Méltóztassék nézni épen a déli szlávok irányában követett eljárásukat. A törökök ellen a mult századokban együtt küzdöttünk. Midőn kiszorittattak hazájukból, itt találtak menedéket, s ekkor ugy bántunk-e velük, mint páriákkal, mint jogtalanokkal? s nem részesitettük-e őket mindazon jogokban, melyekkel a magyar nemzet akkor birt? Hisz ők is voltak jobbágyok, nemesek és mágnások; voltak hivatalnokai az országnak, szóval test-! vérekül fogadtattak mindenben. (Felkiáltások: Igaz Ugy van!)

Horvátország, mióta társországunk, nem részesült-e és nem részesül-e mindazon jogokban, melyekben mi részesültünk és részesülünk, (Élénk helyeslés) voltak-e ők valahol valamiben megrövidítve vagy valamiből kizárva? És a legujabb időben nem tette-e az osztrák-magyar monarchia a legnagyobb szolgálatot magának Szerbiának is, midőn a törököt váraik átadásaira az ő moralis sulya alatt rávette (Mozgás balfelől).

Én megvallom, bárki akármily szemmel nézi a multat, vagy a jelent, azt hogy Magyarország e népfajoknak szabadságra való törekvésében elnyomó eszközül adta volna magát, kimutatni nem fogja. És ha jelenben érzelméink és politikánkban változás történt, annak nem más az oka, hanem az, hogy a délszláv népek szabadság törekvéseiket egy nagy hatalom szárnyai alá helyezték, mely szárnyaknak kiterjesztése ránk veszélyes. (Igaz! Ugy van!) Nem a szlávok szabadságtörekvése tehát, hanem saját érdekeink megvédelmezése határoz bennünket a politikára, mely itt jelenleg nyilvánul. (Általános helyeslés.)

Igen sajnálom hogy az igen t. miniszterelnök ur harmadik kérdésemre nem valaszolt, a legfontosabb, legalább a legpregnánsabbra a jelen perczben mert ebben volta képen, a mint ezt az előttem szólott t. képviselő társam mondatta, már effective meg vannak sértve érdekeiok. (Helyeslés.)

A dunai hajózás t. ház, mindig akadályozva volt a Duna kifolyásának szerencsétlen alkata által. Mióta a gőzhajózás a Dunán megindult, mindig nagyobb fontosságot nyert az osztrák-magyar monarchiára nézve is a dunai kereskedés. És ebben rivalisunk és ellenfelünk Oroszország volt. Az 1812. bukaresti békekötés alkalmával Oroszország a felső Duna ágig, a kilia ágig terjeszkedett ki; az 1816. az ackermani békekötés következtében már a középső vonalig, a szulinai ágig és az 1829-iki, az adrianspoli békekötés következtében a legalsóbb vonalig, a szt. györgyi ágig terjeszkedett és igy az egész Duna déltáját hatalmába keritette.

Igaz, hogy neutralisnak mondatott ki e tér; tényleg azonban Oroszország kezébe jutott. Azóta a Duna folyamnak tengerbe ömlő része mindinkább elhomokosodott. Némelyek állitása szerint ez roszakarat következése volt. Én ezt nem állitom, tény azonban, hogy az eliszapodás mindinkább növekedett, mert a kellő tisztogatások nem történtek.

E részben 1840-ben alkudozások folytak Oroszországgal, sikerre azonban nem vezettek s csak 1856-ban, midőn az 1854-iki hadjárat következtében a Duna a kereskedésre nézve szabaddá nyilvánittatott és a párisi békekötés következtében a bécsi congressusi akták 108. és 110. §-aiban foglalt rendszabályok alá helyeztetett, hasonlag minden internationalis folyamhoz: azóta kezdett ismét kereskedelmünk az Aldunán javulni. Oroszország ismét visszaszorittatott bessarabiai határára, a Duna Delta szabaddá lett.

Egy comissió ül Galaczon, mely a szabad hajózásnak anyagi és más akadályát elháritani van hivatva. Ezen comissióban az öt régi nagy hatalmon kivül még akkor Sardinia most Olaszország és Törökország küldöttei ülnek. A másik comissióban, mely a Dunának ugynevezett policialis Donauchiffartactét volt hivatva kidolgozni, Bécsben ült, s ebben dunaparti hatalmak küldöttei vettek részt. Ezeknek — nézetem szerint — kötelességük lett volna az orosz erőszakoskodás ellen protestálni; azonban az egyik sem ad életjelt magáról és azért kérdeztem minapi felszóllalásomban azt, hogy létezik-e még nemzetközi jog Európában?

A t. miniszterelnök ur azt mondá, hogy e részére interpellatiomnak majd későbben fog válaszolni. Erre tehát a bővebb felvilágositást elvárom én is akkor fogok a dologról bővebben szólani. Az első kérdésemre adot választ ismétlem — tudomásul veszem, mint egy nagyfontosságu nyilatkozatot, mely tanuságot tett rólunk és a kormányról. Ezzel azonban nem akarom adt mondani hogy engem a válasz kielégit; mert ezzel megtagadnám azt, a mit interpellatióm motiválása alkalmával mondtam, hogy t. i. éber figyelemmel kell és fogják is kisérni az aldunai részben a török orosz-háboru eseményeit és annak idejében ha szükségesnek tartom, akár ujabb interpellatió akár inditvány akár pedig határozati javaslat alakjában. Kérdéseimet megujitani képviselői kötelességemnek tartandom (Éllénk helyeslés.)

Erre **Tisza** miniszterelnök rövid felszólalása után a ház többsége tudomásul veszi az adott választ s az ülés déli 12 órakor véget ér.

Török vendégeink.

Tizenkét óra felé nagy csődület támadt az „Athenaeum“-épület előtt. Négy fiakkerből a török küldöttség nyolcz tagja szállott ki, elől Mehemed bey turbános alakja. A küldöttség tagjai megtekintették a nyomda-épület minden zugát. Először a gépcsarnokba mentek, hol a nyomdaszemélyzet éljenzése hatalmasan fölharsant. A falakról köröskörül csillag és félhold alatt franczia és magyar nyelven a következő üdvözlet intett alá: — „Éjenek a sokfták! — Vivent les softas! A szedők emeletén Schröpfer első könyvvezető franczia nyelven rövid üdvözlőt mondott, melyre Mehemed bey török nyelven felelt, kifejezve elismerését a magyar nyomdászat magasfoku haladása iránt. Lent a gépek közt az „Üstökös“ és „Borsszem Jankó“ sajtó alatt levő képeit mutogatták nekik. Erődi Béla megmagyarázta a képek értelmét, s erre többen jóizü nevetésre fakadtak. Egy kézisajtón rögtön kinyomatták a következő üdvözletet: „Az Athenaeumnyomda személyzete üdvözli a török nemzet küldötteit.“ A finom velin papir-szeletkéket kiosztották a látogatók közt. A gépcsarnokban minden gép müködésben volt s a törökök érdekkel nézték a látványt a felső emelet karfájára dőlve. A gépcsarnokból a betüöntödébe mentek, hol a finom betüöntő készülékek szerkezetét szintén a legnagyobb figyelemmel nézegették. A nyomdaszemélyzet éljenei közt hagyták el az Athenaeum épületét. A kapu előtt nagy tömeg állott, mikor a bérkocsikba léptek.

A török küldöttség tegnap a nemzeti casino vendége is volt. Rohonczy Gida, Márkus István és Gáli Jenő urak mentek a „Hungáriá“-ba, teljesiteni a meghivást. A küldöttség tagjai közül nyolczan jelentek meg a nemzeti casino helyiségében. A lakoma 9 órakor kezdődött s körülbelül tizenöten vettek benne részt a nemz. casino tagjai közül, a többek közt Pulszky Ferencz, Türr István, Vámbéry Armin stb. — Volt több sikerült toast is. Pulszky elmondta, hogy 30 évvel ezelőtt ő is olyan fiatal ember volt, mint most a török küldöttség ifjai s azt kivánta, hogy valamint ő látta fejlődni Magyarországot, mely akkoriban sokban hasonlitott a mostani Törökországhoz, látta kiemelkedni alanti helyzetéből s látta megszilárdulni annyi megpróbáltatás közepette, annyi sulyos, vészterhes katastróha után: ép ugy legyenek tanui a most fiatal törökök is saját hazájuk felemelkedésének és megszilárdulásának, mig ugy tekinthetnek vissza a multak eseményeire, mint jelenleg ő tekint vissza a megfutott 30 éves pálya magaslatáról. Vámbéry Armin török nyelven mondott felköszöntöt s Rohonczy Gida francziául mondott rövid toastot a török küldötségre.

*

A képviselőház tagjai által az „Európa“ nagy termében rendezett diszebéd az ünnepélyek fénypompáját képezé. Pártkülönbség nélkül jelen lehetett mintegy 130 képviselő. A képviselőkön kivül még csak Gelléry, Erődy, dr. Deutsch, Lukáts és Schneider voltak jelen.

A felköszöntések sorát Házmán nyitotta meg, éltetve a királyt, királynőt s a kir. családot. Simonyi Ernő Abd-ul Hamid sultánra emelte poharát, Husny bey a magyar nemzetre, Jókay a török nőkre, Németh Albert a török fegyverek győzelmére. Felköszöntést mondtak még Rechad bey, Raghib, Gulner (a török ifjuságra), Péchy Jenő (Sulejman seikre), Szalay Imre, Bujanovich (Husnira) s végre Suleyman tartott egy költői beszédet.

*

Ebéd végeztével a török küldöttség hazament a Hungáriába, hol a 48/49-iki honvédek deputatiója várta. Gáspár tábornok volt élükön; a tagok közt négy menházbeli rokkant honvéd is megjelent. Gáspár rövid beszédet tartott a bemutatás után; megköszönte azon ótalmat, melyet Törökország 48-ban menekültjeinknek nyujtott. Az öreg seik felelt a beszédre, kiemelvén, hogy Törökország a politikai üldözötteket mindig védelmébe fogadja, s hogy jól esik neki látni a szabadságharcz öreg vitézeit. A seik szavaira következett jelenet a legszebb volt minden eddig lefolyt ünnepélyesség közt. Az agg honvédek és törökök könyek közt borultak egymás karjaiba s elérzékenyedve csókolták meg egymást. Földváry alelnök a menház fényképével kedveskedett vendégeinknek, mire a fiatalság 60-as bizottsága jött bucsulátogatásra.

*

A fáklyásmenet.

Imposans volt drága vendégeink fogadtatása, imposans volt a bucsuzás is. Nem puszta szólásmód az, hogy a mai fáklyásmenet oly nagyszerü, oly megható látvány volt, melyet a toll leirni, az ajk kifejezni hüen nem képes. — Méltó kifejezést adott ma a főváros amaz eszme nagyságának, mely 13 magyar ifjut keletre vitt, s mely a Duna partjára vezérelte a török nemzet küldötteit. Láthatták ma este ismét török testvéreink, hogy az egész magyar főváros mennyire lelkesedik a török-magyar barátság szent ügyéért. Az érdeklődés a fáklyásmenet iránt, nagy volt a főváros minden köreiben, mindenki kivánta még egyszer látni azokat, kik a messze keletről jöttek mi hozzánk, hallani amaz ajkakat, melyek a közös ellen által végromlással fenyegetett két nemzet örök barátságát, feloldhatlan frigyét hirdetik; mindenki vágyodott utolsó istenhozzádot mondani a testvér nép szivesen látott küldötteinek. Már hat óra után nagy néptömeg hullámzott a szénatéren, honnan a menet elindulandó volt; a rendező bizottság Verhovay Gyula s Hets Ödön fáradhatlan vezetése alatt már 6 órától kezdve talpon volt, egy része a bizottságnak a ref. iskola udvara előtt igyekezett e népet rendben tartani s a közlekedést fenntartani, a másrész a fáklyák kiosztásával foglalkozott, a harmadik a fáklyavivőket állitotta sorba; óriási munka volt ez beláthatjuk, ha számba vesszük, hogy közel ezer fáklyást kellett rendbe állitani oly téren, hol még pár ezer kiváncsi ember van. S e nehéz munkát a rendezőség köz megelégedésre teljesité. — Kilencz óra után indult el a menet, mintegy ezer fáklyás két sorjában. elől haladt négy magyarba öltözött, török s nemzeti szin zászlókat vivő lovas, utánok jött a zene s aztán a fáklyások oly hosszu sora, minőt egy hamar nem fog látni a főváros. A menet a Calvin-térről az országuton át haladt a legnagyobb rendben; a rend fentartásában hatékonyan müködtek közre az önkéntes tüzoltók. (Bogisich és Soós Jenő vezetése alatt) kik szintén fáklyát vittek. A szük fürdő-utczában a vöröszöld szalagos rendezőknek, már nem csupán a rendre hanem arra is kellett felügyelni, hogy emberhalál ne történjék, mert oly iszonyu nagy volt a tolongás. Egy osztrák katona tisztet, ki valahogy elesett majdnem agyon gázolt a tömeg, s csak egy pár tüzoltó s rendező gyors közbelépésének lehet köszöni, hogy jelentékenyebb sérülés nélkül megszabadult. A mint kiért az imposans menet a lánczhid térre, megharsant az egetverő éljen; az Európa szálloda s a közeli házak vörösszöld s magyar nemzeti szinben tündököltek a pyrotechnika segitsége folytán, beláthatlan néptömeg lepte el a tért s a messze vidéket, hogy szerencsétlenség nem történt e leirhatlan tolongásban azt e sorok irásakor még nem tudjuk; a Coburg palota ablakain ott volt a kendőket lobogtatók között a herczegi pár is, természetes, hogy ez csak növelte a lelkesedést, s hogy e jelenet tanui kalapokat, kendőket lobogtattak a Coburg pár felé.

*

Az Európa előtt, a mint a fáklyások hosszu sora helyet foglalt s a mint az éljen lecsillapodott, szót emelt Szücs Gyula a hatvanas bizottság elnüke. Beszédét a következőkben adjuk: Mélyen tisztelt vendégeink, kedves testvéreink! Alg egy nehány hónap választ el attól az időtől, midőn a magyar ifjuság a nemzet közvéleményétől támogatva elhatározta, hogy a lázadókkal diadalmasan viaskodó török testvéreink iránti rokonszenvének imposans kifejezést fog adni. Midőn a hős Abdul Kerim (Eljenzés,) Törökország lagnagyobb katonai talentuma a panszláv remények előre tolt csordáit Djunis Alexinacz s Deligrádnál szétverte, akkor a magyar ifjuság elhatározta, hogy a hősnek egy kardot fog küldeni. (Éljenzés.) Nem volt e kardot levivő küldöttségnek formalis mondatuma, de sulyt tekintélyt kölcsönzött küldetésének mégis az, hogy az egész magyar nemzet rokonszenve kisérte. Ti bennünket, a kardot vivőket a keleti vendégszeretet teljével oly fényesen fogadtatok, hogy azt mi viszonozni képesek nem vagyunk, külsőleg oly fényes fogadtatást nem nyujthatnok nektek, de legyetek meggyőződve, hogy bensőleg őszinte lelkesedésünkre nézve nem állunk hátrább. Őszinte öröm tölté be ittlétetek alkalmával minden magyar szivét. (Éljen.)

A magyar nemzet nagyon jól tudta azt, hogy kiknek érdekében folytak ama szabadságharcznak gunyolt pánsláv háboruk, nagyon jól tudta, hogy nem lehet a szabadság védelmezője az, ki önnépét elnyomja, ki Lengyelországot megsemmisitette. A török nemzet az alkotmányosság terére lépett kimondá a jogegyenlőséget. (Éljen.)

Ez idő óta lelkesedéssel mondja a magyar nemzet, hogy a czivilisatió zászlója nem a Siberia közeléből jött hordák előtt, hanem Törökország előtt lobog. — Fájdalom, hogy a magyar nemzet e lelkesültségét, mely a Lajtán tuliak rokonszenvével is találkozik, gyakran megzavarja a panslav szellemü katonai párt ármánykodása; de a jobb ügynek győzni kell! Magyarország jól felfogott érdeke világosan megmutatja az utat, hogy mely táborban kell küzdenünk!

Testvérek! Ninesen a magyar nemzetnek egyetlen fia sem, ki nem érzené, hogy körültünk egy élethalálharcz foly, melyben ha ti elbuktok, elbuktunk örökre mi is. (Ugy van.) Nagyon jól tudja azt a magyar nemzet, hogy a hazaárulás vétke nélkül nem állhat Törökország elleneinek táborába. Ti kedves török testvérek követésre méltó példát adtatok arra, hogy miként kell a szabadság és egyenlőség zászlaját lobogtatni; kövesse példátokat Oroszország is! Akkor ő is fog hivatkozhatni czivilisatoni szerepére.

Vigyétek meg kedves testvérek a Bosporus partjaira a hirt, hogy a Duna és Tisza vidékén él egy nép, mely veletek együtt érez, s mely, ha majd megjön is az ideje, a magyar nemzet s a dynastia érdekében ott fog küzdeni Törökország mellett. (Felkiáltások: Ott leszünk!) Vigyétek meg alkotmányos fejedelmeteknek nemzetünk háláját, lelkesedését nagyszerü adományáért, a Corvinákért. (Éljen!) Befejezem szavaimat, azon ohajommal, hogy a közös ellen latiprás után a két nemzet békében virágozzék fel, s legyen boldog, nagy, dicső és hatalmas! Éljetek“.

Éljetek! Csokjassa osmanlilar, viszhangzá ezer meg ezer ajk, az éljen szünni nem akart, s a következő szónok Herman Otto csak mintegy 5—10 percz mulva juthatott a szóhoz. Hermann beszéde következő:

A kik messze keletről hozzánk jöttetek, hogy megpecsételjétek velünk egyesülve a testvériség örök frigyét török testvérek! legyetek üdvözölve!

Legyetek ezer szeresen üdvözölve azért a fölséges hirért, a melyet elhoztatok, mely azt hirdeti nekünk s az egész világnak, hogy a távol kelet tájain, ott, a hol bölcsötök ring s a hol egykoron testvéretek, a magyar bölcsője is ringott, nem csak az ég örök napja világit s szorja sugarait boldogra boldogtalanra, koldusra és királyra egy-

ránt, hanem fölkelt az a nap is, melynek legelső sugara az emberiség elérülhetlen, legszentebb jogát jelenti s osztja boldognak, boldogtalannak, kollusnak, királynak — mondom, hogy fölkelt nállatok a szabadság napja! Kedves, felségesen kedves hir ez! Kivált nekünk, a kik névszerint rokonaitok, szivünk vonzalma szerint testvéreitek vagrunk: kik egy sötét multtal, melyben az igázó, bodító, jogtipro erőszak fogta el az emberiséget. uszitotta a nemzetet nemzet — a testvért testvér ellen: a kik veletek együtt e sötét korral, multtal szakitottunk s ime az isten szabad ege alatt, a szivek melegén meggyujtott szövétnek fényénél, a világ szine előtt megkötjük és megpecsételjük veletek a testvéri frigyet, névszerint és a szabadság, egyenlőség és testvériség szent nevében. — Mutatok és tinekték egy nehány képet, mely arra való, hogy a testvériség szent frigyét örök időkre megszilárditsa, hogy a küzdelmek és megpróbáltatás nehéz napjaiban földézze és ébren tartsa a lelkesedést; hogy a nehéz időkben a testvért a testvér oldalához szólitva feloszsza közöttünk a küzdelem sulyát, lehetségessé tegye azt, hogy az emberiség legszentebb jogáért küzdve, együtt harczoljanak, együtt győzzenek, és ha ugy van a sors könyvébe irva: együtt haljanak meg. (Eljenzés.)

A midőn az ármány környezte a magyar szabadság napjait az erőszak és zsarnokság egy vértengerbe fullasztotta, a midőn a hon legjobb fiai ezrével megszenvedték a szabadságért a vértanuságot, s azok, a kiket a bitofa és golyó el nem ért, ezrével indultak a hontalanság keserveibe, nem tudva: hová hajtsák le fejöket, s kibe bizhatnak meg, hogy álmukat szeretettel őrzi s igazán pihenhetőré teszi: Ti voltatok azok, török testvérek, akik a bujdosokat befogadtátok, megvédelmeztétek az igazság és emberszeretet szent nevében. Ekkor megmutattátok a világnak, hogy emberek vagytok a szó legnemesebb értelmében; és a magyarok szivében a szeretet és hála oly oltárt emelt tinéktek, a melyet semmi erőszak, semmi idő leromboln nem fog, melynek áldozó szent tüzét a késő nemzedékek ép oly gonddal és szeretettel fogják ápolni, aminővel ápoljuk mi.

Ti megmutattátok a világnak, hogy mi a valódi ember szeretet. És amidőn az emberiség mentője a kelet és az éjszak felé fordult, hogy a haladás nevében a zsarnokság rabigáját leszőlitsa a két nemzet nyakáról, mely megviselte: török testvérek! ti voltatok azok, a kik a rabigát levettétek, oly módon aminőre az emberiség történelmében ninesen példa!

Mert amit Nyugoteurópa népei csak vérfürdökön vértanuságon, vérbirságon és polgárháborun átérhettek el, azt ti erős akarattal, egyetlen egy ünepélyes nyilatkozattal hoztátok létre: a jogegyenlőséget, az alkotmányos szabadságot Es a ki e magasztos uton vezérel és kalauzal, az Ifik Abdul Hamid a szultán, a dicső khalifa ki a korszellem egy intésére szakitott minden hagyományval, mely korlátlan hatalmat kezeibe tette!

Megmutattátok, hogy a kor intő szava szerint tudtok cselekedni s ez megszerzi nektek a müvelt világ osztatlan tiszteletét.

Velünk együtt ti is azt hirdetétek, hogy a szabadsághoz joga van az egész emberiségnek; a szabadság kizárja az erőszakot, az önkényt, mert a szabadságság csak az emberiség létjogának tiszteletben való tartásában a müvelődésből folyó haladásban, az igaz felebaráti szeretetben gyökeret, hozhat nemes gyümölcsöt.

Velünk együtt tudjátok ti is, hogy a népek vére, vagyona nem lehet az önkény játékszere, mert az a kölcsönös boldogitásra a szépnek és jónak mind magasabbra való fejleztésére rendelkezetett.

Es velünk együtt valljátok azt is, hogy ma már csak két esetben ismerhető el az öldöklő fegyver jogosultsága: a haza védelmében, s megtámadásában mindannak, a mi a népek szabadságára tör.

A midőn ti nektek testvéri jobbot nyujtunk, ilyen érzelmek hevitik keblünket. Egyek vagyunk vér szerint, egyek a felebaráti szeretetben, egyek a szabadság tiszteletében.

Testvérek vagyunk és maradunk. Kell is, hogy azok legyünk! mert az éjszaki colossus megmozdult, kinyujtotta fojtogató karját, s a világ lélegzete elszorult. (Közbekiáltások. „Nem félünk tőle halál a muszkára!")

Rajtunk a sor, hogy megmagyarázzuk és kinyilatkoztassuk a világnak: mit jelent a török és magyar nép testvéri frigye!

Ez a frigy egyélő tiltakozás az ellen, hogy az a szörnyeteg, mely kegyetlen irányai képében gyilkot döfött saját népe szabadságába, s e végből a világbékét és a szabadságot folyton fenyegető csordát nevelt; az a szörnyeteg, mely Polónia testébe ütötte a hóditó erőszak kozák lándzsáját, s e lándzsát még ma is forgatja a haldokló sebében: az a szörnyeteg, mely a hármas halom és négy folyam honára tört azért, mert ott a szabadság fája kizöldült; az a szörnyeteg, mely az isten képére teremtett embert barommá aljasitja, mely nihilistákat, s kopczokat nevel, s Muravieff vilnai bitófáiban dicsőséget lát, mely ezekkel s az emberi jogok a szerződések összetiprásával arczul veri a czivilizatiót, az emberiség geniuszát, hogy mondom — tiltakozunk az ellen, hogy ez a szörny hirdethesse magáról, miszerint ő a czivilizatio előharczosa, az európai kulturállamok meghatalmazott végrehajtója.

Ez igy van.

Ti kedves testvérek, visszatértek hazátokba; tanui lesztek annak a magasztos pillanatnak, a melyben a khalifa kibontja a szent zászlót, azt, mely eddig csak hóditó sereget vezérelt, s mely ezentul az alkotmányos szabadság jelvénye lesz.

Testvéri szeretetünk kiséri azokat, a kik a szabadságért folyó harczban e zászlót követik; és ha ugy fordul a koczka, hogy a szabadság szent ügye döntő csatára hiv, s Philippihez érve mi egy oldalon leszünk veletek a szabadság táborában!

Eljen a török-magyar testvériség!"

Hermannak éljenzésekkel több izben félbeszakitott szavai után az Európa erkélyéről, hol a küldöttség tagjai s kisérőik voltak, Hodsa Mehemed efendi (a jogtanár) szólt török nyelven az üdvözlő ezrekhez. Beszédéből közöljük a következő érdekes tételt: Erőszakot is tettettek rajtunk, oly erőszakot, a mely titeket soha sem fog elfeledtetni: testünkből kivettétek sziveinket, mi elmegyünk innen de szivünk itt marad. Ha lehetséges, hogy egy test szir és lélek nélkül vándorolhat, akkor mi vagyunk azok az utazók. — Szavait igy végzi: Fájdalommal buesuzzunk el töletek, és kérünk, hogy azon szivünket, azon lelkünket, mely köztetek itt marad szeressétek és tartsátok meg minket kedves emléktekben!

Mehemed után az ifju Raghib bey kiván szólani. Alig hallatja szavát s már is éljenzésbe tör ki a nép. Eljen Raghib bey! Csokjassa Raghib bey! hangoztatja ezer ajk, s a rokonszenves ifju szónok, — ki már bizonyos nép szerüsegre tett szert a fővárosban, alig tud szóhoz jutni. — Ifju hévvel, ifju tüzzel szól francia nyelven. A gyakran megájuló éljenzés miatt csak egyes szavak jutnak el hozzánk szép beszédéből igy: „Van hát czivilisált nemzet Európában, mely barátunk," „Magyarország második hazánk." „Buesut veszünk töletek, távozzunk, mert hazánk hiv bennünket."

Ha nem parancsolná a hazafiui kötelesség a távozást, városról-városra kellene járnunk, hogy millió és millió ottoman nevében mondjunk forró köszönetet a magyar néprokon szenveért." „A mi barátsági kötelékünk felbonthatlan." (Zajos éljenzés!)

„Vives les magyars!" végzi szavait, „Vives les ottomans" a válasz rája. S a midőn ők magyar nyelven kiáltják le „éljen a magyar", akkor természetes, hogy a lelkesedés tetőpontra hágott.

— Örökre emlékezetes jelenet lesz ez mindnyájunk előtt, kik ott valánk. — Az öreg seik szól aztán még hosszasan, a fáklyák már kialvó félben s vállni kell. — Még egyszer „isten hozzád"-ot kiált az összesereglett néptömeg s oszlanak szerte szét az ezerek. Testvérek! Isten veletek!

*

A bucsu estély.

A polgári vendéglátó bizottság által ma esti 11 órára rendezett összejövetel és vacsera, melyen a vendégeken és néhány megbizott polgáron kivül csak a két bizottság tagjai, összesen 60 egyén vett részt, az elbucsuzásnak volt szentelve. A válás késerve elfogá a kebleket, s nyomott hangulata foglalt helyet a máskor lelkesült arczokon; s mint az öröm előbb, ugy a bánat most szivből és szivhez szólt. Még a máskor rohamos toast-áradat is csak vonakodva indult meg, mig a polgári bizottság érdemdus elnöke Gelléri Szabó János megkezdé a szomoru kötelességet, s megható, lelkes szavakkal mondott istenhozzád-ot szeretett vendégeinknek. Ezután egyebek közt Dessewffy Aristid szép és folyékony franczia nyelven bucsuzott el vendégeinktől. Már zajosabb lett a társalgás, s a török ifjak közül négyen szóltak s adtak kifejezést hálájuk s testvéri szeretetöknek: — visit kártyák — arczképek cseréltetek ki. — Ez este küldték el Varsághi, Borsos és Doctor első rangu fényképészeink a törökök arczképeit. — ezek közt kitünően sikerültek azok, hol a török ifjak magyar diszruhában vétették le magokat a mi török öltönyös és fezes ifjainkkal, — s általános meglepetést szültek; — a törökök drága emlékül viszik azt magokkal. A bucsuzás ez élénk kifejezése alig engedett valakit szóhoz jutni, mig Gullner Gyula, ezen tehetséges fiatal képviselőnk állt fel, s első erőteljes szavaira a zaj leecsendesült s mindenki figyelme a férfias s megnyerő arczon esüggött, — s a férfi férfias kifejezést is adott érzelmeinek, — szivrehatóan bucsuzott el vendégeinktől, győzelmet kivánva a rabló módon magtámadott törökök fegyvereiknek, s kimondja itt is mint kimondta másutt is, hogy e török fegyverek győzelme a mi győzelmünk, bukása a mi bukásunk! — s ezzel méltó befejezést nyert az örömünnepek sora. — Isten tartsa vendégeinket s vezérelje győzelemre fegyverüket!

UJDONSÁGOK.

— Személyi hirek. Báró Wenckheim Béla miniszter tegnap este Bécsbe utazott. Szőgyényi-Marich László fehérmegyei főispán tegnap elutazott.

— A softák. Török vendégeink nagy örömmel vették tudomásul, hogy ifjaink eljövetelök előtt szorgalmasan tanulták a török nyelvet, s e végből Erődi török nyelvtanából Tettey Nándor és társa könyvkereskedéséből 15 példányt rendeltek meg s visznek hazájukba.

— A hagymáz nem akar veszniteni a Rókus kórházban felvett epidemikus jellegéből, a menynyiben csupán a mai délelőtt lefolyása alatt 4 hagymázos beteget kelle innét további ápolás végett a barak kórház e czélra berendezett helyiségibe átszállitani.

— Idegenek légiója. A párisi lapok közzé teszik az ottani török nagykövet azon közleményét, miszerint az ottoman császári követség naponként nagyszámu megkeresést vett ugy Francziaországból, mint angol, osztrák és egyéb tisztektől és önkénytesektől a török hadseregbe való lépés iránt. E számos rokonszenvi nyilatkozatra a követség Konstantinápolyba fordult instructiók iránt, melyek most megérkezvén, közzé teszi, hogy a porta elhatározta egy idegen légió szervezését, s igy a követség felszólítja azokat, kik ebbe beakarnak lépni, hogy ez iránt kellő bizonyitványokkal felszerelve a követségnél jelentkezzenek.

— Rothschild udvartartása. A párisi Rothschild udvartartására vonatkozólag a következőket irják: april 17-én temették el Cohn Albert urat, Rothschild udvari rabbiját, kinek 80,000 frank fizetése volt, ezenkivül becsületrendi lovag s a zsidó védegylet elnöke vala. A temetésre Jules Simon miniszterelnök is megjelent. Rotschild udvarának főszakácsa 40,000 frank fizetést huz, fogatok állnak rendelkezésére s más ilyféle kényelemben részesül.

— Az idei szőlőtermés megovása tekintetéből az I-ső kerület elöljárósága utasitotta mind azon szőlők közt fekvő házak tulajdonosait, hogy baromfit, sertést a szőlőkbe szabadon barangolni ne hagyjanak, hanem szigoru birság terhe alatt zárt helyen tartsák, nehogy a szőlőkben kárt okoztassék.

— Ós Buda utczájának egy része még mindig oly karban van, miként a keresztül haladó szerencsével mondhatja, ha azokból épkézláb kikerül. A tabáni felsőhegy-utcza partja egy helyen például a legutóbbi nagyobb esőzés folytán tegnapelőtt szépen lecsuszott az alsó-hegy utczai 345. sz. ház udvarába, melynek egy részét betemette a nélkül, hogy egyéb kárt okozott volna. Tétetett is az illető elöljáróság részéről azonnal felterjesztés a tanácshoz, hogy nevezett utcza lecsuszott, és még lecsuszni készülő részének mihamarábbi helyreállitása iránt intézkedjék.

— A ferencz- és józsefvárosi bukott takarékpénztár tulajdonát képező szénatéri ház ma került árverés alá a budapesti törvényszéknél. A ház értéke 161.040 frttal van fölvéve. Ott volt a perügyelő és tömeggondnok, valamint Weinman közjegyző — de vevő nem jött, s igy a ház a második árverési határnapon fog eladatni, a becsáron alól is. Meg kell itt emlitenünk, hogy a ház ½-része nem a takarékpénztáré, s igy nem is eladó; ez a körülmény pedig a hivatalos hirdetményben fölemlitve nem volt, s a netáni vevők azon hiszemben árvereztek volna, hogy az egész ház és telek az övék lesz. A háznak tehát csak ½ része felett fog egy hó mulva ismét megperdülni a dob.

— A fenyitő járásbiróság által (sorroksári utcza 13.) egy tolvajtól egy barna Menesikoff vétetett el, a tolvaj azonban vonakodik kivallani, hogy azt hol lopta. Tulajdonos magát a Menesikoff átvétele végett a fenntnevezett biróságnál jelentheti.

— Gebritz András liptómegyei született. napszámos, Komáromban egy fakereskedésben dolgozván, ott Rapik András földijével összeveszett s ezt egy darab fával ugy főbe ütötte, hogy Rapik 24 óra mulva meghalt. Gebritz a tett után ide a fővárosba menekült s cselekedetét egy ismerősének titoktartás mellett elbeszélte, ki e titkot csupán a rendőrségnek mondotta meg, a mi Gebritz András elfogatását vonta maga után. A komáromi rendőrség már táviratilag lett értesitve a tettes elfogatása felől.

— A Thököly-alapitvány. Volt már szó lapunkban arról, hogy a szerb-egyháznak három tagu küldöttsége a vallás és közoktatásügyi miniszternél járt, élőszóval is kérve őt arra, hogy a Thököly-alapitvány kezelése magára az egyházra ruháztassék. Az ügy ma már oly stádiumba jutott, hogy az egyház bizottságot szervez az alapitvány kezelésére, mely bizottság tagjai között egyik főszerepet az alapitványok ügyésze lesz hivatva betölteni. E tisztségre, mint értesülünk, az egyháztanács többsége Málies György hirneves budapesti ügyvédet és ép oly jeles jogtudóst, mint becsületes jellemü és hazafias érzelmü férfiut óhajtja megnyerni.

— Vincze Dániel váczi szül. 42 éves nős napszámos tegnap délelőtt az 1-ső ker. aldunasor 50 sz. a. ház padlásán magát fölakasztotta, hullája kórházba szállitatott.

— Tegnap előtt este a váczi temetőben egy két éves figyermek — férgekkel ellepve s rongyokba takarva — találtatott s a rendőrség által a gyermekkórházba szállitatott.

— Rendőri hirek. Tegnap délután 1—2 óra között a lőportorony melletti városi faiskolában egy a munkásosztályhoz tartozó férfi-nadrág szijjára fölakasztva ülő helyzetben halva találtatott. Az öngyilkosban Eckhárd József csehországi szül. 39 éves vasuti munkás ismertetett fel, zsebében egy jegyzőkönyv, 5 zálogczédula s egy arany óra kisorsolásáról szóló jegyzék találtatott. A hulla ruhái és a zsebében volt papirok egészen nedvesek voltak; miután Eckhard előtte való éjjel a városligeti tó mellett láttatott, tehát valószinü, hogy ő öngyilkossági szándékból már előbb a tóba ugrott, de szándéka ott nem sikerülvén, azután folyamodott csak a biztosabb sikerre vezető akasztáshoz.

Szinház, müvészet.

— Török vendégeink tiszteletére ma volt a népszinházban a bucsu előadás. Szinre került a „Csikós" népszinműveink legeredetibb darabja. — Az előadás kivételképen, hogy vendégeink a programm hátra levő részeit ne legyenek kénytelenek megzavarni s a tiszteletükre rendezett fáklyásmenetet és tüzijátékot teljes pompájában láthassák, ½7 órakor vette kezdetét. Vendégeink pontban 7 órakor érkeztek meg a második jelenet elejére. Páholyba léptükkor a legszebb közönséggel ugy, mint eddig soha, zsufolásig megtelt szinházban mintegy varázs ütésre óriási, szünni nem akaró tapsvihar, kendő lobogtatás, kalapintegetés, éljenzés, csak jassa kiálltás keletkezett. Felgördült a függöny s Tamásyt, ki ma mondhatni valami nagyon elemében volt, perczekig tartó éljenzéssel fogadta a közönség. Hát még mikor Soldosné megjelent? s elénekelte a következő nótát:

„Bár a török bort nem iszik,
Katonának csak el viszik:
Indul is már a csatába, —
(És halált visz a karjába)"

Erre égetvevő taps, éljenzés keletkezett. A közönség felállt ülő helyéből s addig tapsolt, mig háromszor nem ismételte a fennti dalt, a seyky Szulejman páholyából egy gyönyörü babérkoszoru repült a színpadra kedvelt müvésznőnk piros cziszmás lábaihoz. Ekkor a lelkesültség tetőpontját érte el, köny ragyogott mind a vendégek mind a közönség, különösen a szép nem szemében, a szünni nem akaró taps, csak jassa, éljenzés néhány perczre az előadás folyamát is megakasztá. — A felvonás közökben a lelkes ovácziő folyton megujult. Soldosné asszony a Rózsi szerepében ez alkalomra egész másképen volt öltözve mint rendesen; fejét magyaros pártával övezte körül, szalagjait pedig magyar és török nemzeti sziuekből rakta össze. — A csikós-táncz szerfelett megnyerte vendégeink tetszését: a táneczot nemcsak a ballett, hanem az egész személyzet jó kedvvel járta, és Márton csikós gazda aprózását még az öreg seyk is megnevette. — A vendégek két oldalról voltak elhelyezve az első emeleti páholyokban, jobbról együtt a három turbános főseik Szulejmannal, a vendégek idősb tagjai, balról a fiatalság. A felvonás közökben „softa-sütemény"-nyel kináltták őket. A szinházból, mely körül roppant néptömeg volt összegyülve, óriási éljenzés között léptek ki 9 óra körül, kocsikon az „Európába" hajtatván, hol számukra a rendezőség szobákat bérelt, melyekből a fáklyásmenetet láthatták, s a beszédeket hallhatták. — A kerepesi uton számos ház ki volt világitva.

Egyletek, társulatok.

— A magyar mérnök- és épitészegylet május 5-én (szombaton) esti 6 órakor az egylet helyiségeiben régi Lloyd-épület. Duna felőli oldal. II. emelet) egyetemes szakülést tart. Tárgya: Schwarz Mátyás értekezése: A napórák szerkesztéséről.

— Felolvasás. A „Tud.- és müegyetemi olvasó-körben" (egyetemi uj épület III. em. 3. sz. terem) f. hó 6-án d. e. 11 órakor Demeczky Mihály ur: „Az erély megmaradásának általános bizonyitása" c. felolvasást tart, melyre a t. cz. közönség tisztelettel meghivatik.

Fővárosi ügyek.

— Óra helyi emeneteket kezd a Duna gőzhajózási társaság május hó 5-étől, a plebánia templom, lipótváros, bombatér és a margitszigeti alsó kiszállóhely között, és pedig a plébánia-templomtól félórákban reggel 8 és fél órától esti 7 és fél óráig. A margitszigetről egész órákban reg. 9 órától esti 8-ig. A margitszigetről 1 órakor a plébánia templomtól 1 és fél órakor a hajók indulni nem fognak.

— A bombatér szabályozása következtében a Duna gőzhajózási társulat az alsó rakpartra lett leszoritva, hol a közlekedés azonban a járművekkel lehetetlen. A társulat tehát azon kérelemmel fordult a tanácshoz, miszerint a feljárókat követetné ki. A tanács méltányolja ugyan e kérelmet, de azt is kijelenté, hogy e kövezés nem ő hozzá tartozik, hanem a kormány feladatát képezi annál is inkább, mert partbér fejében a főváros a kormánynak tetemes összeggel adozik, miért is a közlekedési miniszteriumhoz ily értelemben felterjesztés intéztetett.

A főváros mai rendes közgyülésen előadatott azon jelentés, hogy a nemzetközi lóvásár és lótőzsde tervezői nem hajlandók a közgyülés által elibök szabott föltételeket elfogadni, csak módositva, s inkább visszalépnek, s ezenkivül a Baldácsy 10 ezer frt óvadéka, melyet ő visszakér, szinte kellemetlen bonyodalmakra adott alkalmat. A tanács javaslatára a közgyülés elejtette végkép a lóvásár és lótőzsde tervet.

TÁVIRATOK.

Demecser, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) Szivünk mélyéből s kiolthatlan rokonszenvvel üdvözöljük a testvér török nemzet derék küldötteit, hazánk legkedvesebb vendégeit az ország szivében. Éljenek a softák! Éljen a nemes török nemzet! Éljen a török-magyar barátság! Vesszen a jogtipró! Szabolcsmegye Demecser község, Molnár Lajos, László Antal, Dankó Pál.

Miskolcz, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) A miskolcz-csabai községi elöljáróság mai napon tartott tanácsülésből, legőszintébb testvéri üdvözletét küldi a fővárosban időző török ifjuság küldötteinek, és fényes győzelmet kiván a török hadseregnek. Éljen a török nemzet! Ezen testvéries egyesülést meg ne zavarja köztünk semmiféle ármány többé soha! Az elöljáróság megbizásából Lajtos Antal jegyző.

Debreczen, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) A debreczeni jogakadémia összes hallgatói szivük mélyéből eredő őszinte üdvözletüket küldik. Egyszersmind azon forró ohajunkat fejezzük ki, hogy minket, illetőleg városunkat, becses látogatásukkal szerencséltetnék.

Csorna, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) A csornai polgári olvasókör legőszintébb rokoni üdvözletét küldi a magyar nemzet kedves vendégeinek, a török ifjuságnak!

Orosháza, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) Az orosházi polgári olvasókör tagjai szivélyes üdvözletöket és szerencsekivánataikat a fővárosban időző kedves török vendégeknek átadni kérik. P. L.

Veszprém, máj. 4. (Az „Egyetértés" távirata.) A konstantinápolyból jött ifjaknak szivélyes üdvözletét küldi a menesshelyi olvasó kör. Eljen a török-magyar barátság!

Veszprém, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) Szeretett testvéreink! Egy oly hősi nemzet fiai mint ti, nem jöhettetek a mai válságos pillanatban máshova, mint testvérekhez, tehát hozzánk, hogy velünk megoszszátok a jogbitorlás okozta fájdalmakat. „alláh" igazságában s gondviselésében táplált reményteket, a barát s testvéri kézszoritásba lelendő örömeiteket. A magyarok istene adjon győzelmet fegyvereiteknek! testvéreitek Sigray és Bárdos.

Beszterczebánya, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) A felvidéki magyarság is magáévá teszi a fővárosiak hazafiui lelkesedését és honfiui érzülettel üdvözli vendégeinket, kérve őket, hogy becses látogatásukkal bennünket is megtiszteljenek.

Kanizsa, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) A Budapesten időző török küldöttséget üdvözli — a nagy-kanizsai társaskör.

Veszprém, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) A veszprémi ifjusági mivelődési kör üdvözletét küldi török vendégeink, szeretett testvéreinknek azon hő óhajtással, hogy a testvéri szeretet a támadó zsarnok fölött megünnepelendő diadalorban nyerje megpecsételését az összes emberiség szabagságra törekvő népeivel egyesülve.

Eperjes, máj. 3. (Az „Egyetértés" távirata.) Az eperjesi társadalmi egylet hazánk ünnepelt vendégei előtt a rokonszenv őszinte érzelmeit tolmácsolatni kéri.

Kolozsvár, máj. 3. (Az „Egyetértés" távirata.) A kolozsvári reformatus főtanoda ifjusága a török küldöttségnek és nemzetnek testvéri üdvözletét küldi.

Mezőtur, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) Fogadjátok szivélyes kézszoritásunk helyett testvéri üdvözletünket. Mezőturi ifjuság.

Miskolcz, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) Legforróbb üdvözletünk kedves szeretett török testvér vendégeinknek. Csok jassa! Borsodmegyei 1848—49. honvédek Miskolczon.

—

Versailles, máj. 7. A balpártnak a clericalis tüntetésekre vonatkozó interpellatióját alkalmából a kamara 361 szóval 121 ellen elfogadta a balpárt elnöke s a kormány által helyeselt azon napirendet, hogy a kormány hatalmaztassék fel azok ellen minden törvényes eszközt alkalmazni.

Páris, máj. 4. (Az „Egyetértés távirata.) Jules Simonnnak, a papság fellépéséről tett interpellátióra adott válasza a baloldalt nem elégitette ki. Attól félnek, hogy a kormány a vitából meggyengülten fog kilépni.

Bécs, máj. 4. (Az „Egyetértés" távirata.) A keleti kérdésre vonatkozó interpellatióra adott válasz a börzét lehangolta. Giskra a válasz tárgyalását fogja inditványozni.

***Konstantinápoly,** máj. 4. Az „Agence Havas" jelenti, miszerint a külügyminiszter szóbelileg értesitette román ügyviselőket, hogy tekintettel a román és orosz kormány közt létrejött egyezségre, a román ügyviselők ügyködése Konstantinápolyban felfüggesztetett.*

***Vidin,** máj. 3. (Az „Egyetértés" távirata.)* **Az itteni mahomedan lakosok a Budapesten idöző softa deputatio vezetőjéhez, scheich Szuleiman efendihez táviratot intéztek, melyben a magyar nemzetnek a porta iránt tanusitott rokonszenvi nyilatkozatáért köszönetüket fejezik ki.**

Páris, május 4. A legtöbb republikáns lap Jules Simon beszédét nagyon elnézőnek mondják a püspökök irányában, s azt kivánják, hogy a kormány a clericalismus ellen irányzott ujabb nyilatkozatot adjon politikájáról.

Moszkva, május 4. A pétervári tanács elrendelte Stroussberg elutazásának betiltását.

Bukarest, május 4. A kamara elfogadta a moratoriumot, melyet a kormány csak egyes kerületekben fog életbe léptetni.

Bukarest, máj. 4. A fölirat átnyujtása után a fejedelem köszönetet mondott a kamara férfias válaszáért, s azon reményét fejezte ki, hogy a nemzet saját ereje elég lesz arra, hogy Románia ne legyen csatatérré, s azt mondta, hogy mindenkor mint román fog cselekedni.

Pétervár, máj. 4. Az „Agence Russe" szerint a porta már lemondott volna az oroszoknak Törökországból való kiutasitásáról, csupán azt akarná fönntartani, hogy a kiutasitással a kegyelt rendzavarók s más gyanus egyének ellen élhessen.

Kairo, máj. 4. A nemesi gyülés bizottságának 12 millió rendkivüli hadiadót elrendelő határozatánál fogva a khedive táviratilag jelentette a portának, hogy a Törökországban levő egyptomi hadosztály 9000 főről 12000-re emeltetik; az egyptomi hadsereg többi resze a Suez-csatorna védelmére Egyptomban marad.

Krakó, máj. 4. (Az „Egyetértés" távirata.) Jassyból ideérkezett tudósitások jelentik hogy a vaggonoknak orosz hadi czélokra alkalmazása miatt tömérdek magánvagyon szabad, ég alatt átázottan és egészen elromolva hever. Ruméniában magánosoktól a hadsereg részére lovakat requirálnak, a miért a nép között roppant elégületlenség uralkodik. Az orosz hadcsapatok a nagy menetek és iszapos utak folytán nagyon ki vannak merülve. A hadseregben számos betegedések fordulnak elő,

Jassy, máj. 4. (B. C.) Az oroszok a teljes hadészati felvonulás bevégezéséig, mi május vége előtt nem történhetik meg, semmi esetre sem kisértik meg a Dunán az átkelést; azonban oly kisérletet több ponton szinlelni fognak. A nagyobb román városokba erős helyőrségek küldetnek; ez és a lovak requirálása nagyon rosz vért csinál a román lakossággnál.

Pétervár, máj. 4. (Az „Egyetértés" távirata.) Az egészségügyi szolgálatra történt számos ajánlat német, francziai és olasz orvosok részéről a hadügyminiszter által egyelőre félretétetett, s köszönettel fentartotta magának, később, hogy ha szükségeltetnék, ez ajánlatokra visszatérni.

Bécs, május 4. (Az „Egyetértés" távirata.) Ma Andrássy gróf hosszasan értekezett Stolberg-Wernigersae, Novikoff és Aleko pasa nagykövetekkel. — Szende honvédelmi miniszter holnap Budapestre érkezik.

London, máj. 4. (Az „Egyetértés" távirata.) Az alsóházban tegnap Elcho parlamenti tag közölte, hogy Gladstone resolutiójához módositványt fog ajánlani, a melyben idegen hadsereg beavatkozása Törökországban rosszaltatik, s kijelentetik, hogy a ház beleegyezik abba, miszerint a kormány a semlegességet fentartsa, mig az angol érdekek nem veszélyeztetnek. De hogy nem fogja elmulasztani eszközökhez nyulni, hogy szükség esetében az angol érdekeket és az angol császárságot Keleten megvédje.

Róma, máj. 4. (Kamara.) Marani interpellatiót intéz Melegarihoz azon külföldi reactionarius mozgalmak tárgyában, melyek Olaszországban beavatkozást czéloznak a pápa világi hatalma érdekében. Melegari kéri, hogy még ma tüzessék ki az interpellatióra adandó válasz napja. O beismeri, hogy ez interpellatiót azon törvényszerü óhajtásból ered, hogy Olaszország joga minden megtámadás ellen megvédessék. Egyébiránt a dolog nem sürgetős, mert ama izgatás magánosok müve, és nem nagy jelentőségü, minélfogva nem is érdemel komoly tekintetbevételt. Az idegen hatalmak — mondá — olaszországi képviselőik által hiven értesitvék szándékaink és tetteinek felől, s igy meg vannak győződve, hogy a pápa és az egyház teljes szabadságot és függetlenséget élvez. A hatalmak erre nézve nem tettek megjegyzést az olasz kormánynak, s azt kell hinni hogy ők azon izgatásokban sohasem akarnak részt venni. Olaszországat e miatt megtámadni'annyit jelentene, mint az európai közönséget nyugtalanitani és megtámadni. Marani belegyezik interpellatiója elnapolásába. Nicotera akként nyilatkozik, hogy a kormány hasznosnak tartja az elnapolást, nem azért, mintha a vita bajos volna, hanem azért, nehogy nem idézett tényeknek a meg nem illető jelentőség adassék, s azért is hogy kimutattassék, miszerint a kormány ezen izgatásoktól nem fél.

Bécs, május 4. Magyar földtelherm. kötvény 72.25 Salgó-Tarján 70.— Magyar hitel 114.75. Magyar zálogievél 87.75 Erdélyi 78.— Magyar keleti vasut 58.50. Magyar sorsjegy 71.50. Magyar földhitel 20.—. Magyar vasuti kölesön 93.50 Anglo-magyar —.—. Franco-magyar bank —.— Alföld 92.— Magyar északkeleti vasut 88.50 Kelet-vasuti elsőbbségi kötv. 57.25 — Tiszai vasut 151.— Municipalis bank —.—.

Bécs, május 4. Hitelrészv. 138.10. Galicziai 199.—. Államvasut 217.—. Rente 58.45 — 1860-as 107.25— 1864-es 128.—. Ezüst 111.25 — London 128.85. — Unio-bank —.—. Atalános épitőbank —.—. Angol-Osztrák 66.50 Lombard 74.75. — Tramway —.— Hitelsorsjegy 159.75 Napoleond'or 10.29½. Arany 6.09— Frankfurt 62.50. — Porosz pénzutalvány 63.20 Török sorsjegy 11.15. Angol épitőbank —.—

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabna és értéktőzsde. Budapest, máj. 4. Gyenge kinálat és csekély vételkedv mellett a buza forgalom csak kis tételekre szoritkozott, az irány lanyha, de az árjegyzések mégsem mutatnak változást, s csak névleges eknek tarthatók. A többi gabnafajokban kevés üzlet mellett az irány szilárd.

Határidőüzletnél. csak buza ára volt csökkenő 20 krral és a jegyzések következők maradtak. Buza őszre 12.10—12.20; tengeri bánsági május—juniusra 7.60—7.70; zab május—juniusra 8.60—8.90; káposztarepcze aug.—sept.-re 16.38—16.63; bánsági juli—augusztusra 15.75—15.88.

Értéktőzsde. Az előtőzsde meglehetős élénk volt, a hangulat határozottan szilárd; osztr. hitel részv. 138.90—139.50-ig vásároltattak, magyar hitel részvények 116.50—117.50-ig voltak forgalomban.

Déli tőzsde folyama csendes volt, a forgalom igen szük korlátok között mozgott; a hangulat lanyhul valamivel — Osztrák hitel részvényekben nem fordult elő kötés, magyar hitel részvények 116.75—117-en keltek, zárlatkor azonban 115.75-re csökkenve maradtak; központi takarék-pénztár részvények 6-an keresettek voltak. — Gőzmalmok ma inkább kinálva voltak és üzlet nélkül maradtak; befektetési érték közül I. kib. magyar kincstári utalványok 98⅛-en, II. kib. 99.25-ön, magyar vasuti kölcsönkötvények pedig 93.75-ön keltek. Valuták szilárdulva: markjegyek 63.25—63.30-on vásároltattak.

Bécsi gabnabörze Buza tavaszra 16.00—16.25, őszre 12.05—12.10. Rozs magyar 12.40—12.70. Zab kész 8.75—8.85, tavaszra 8.75—8.85, május—juniusra 9.80—9.00, őszre 8.20—8.30. Tengeri kész áru 8.00—8.10, junius—julinsra 7.75—7.75.

Bécsi értéktőzsde. Az előtőzsdén magyar hitel részvényekben élénk forgalom fejlődött és 117.40-ig emelkedtek, zárlatkor azonban 116.50-ig visszahatolva maradtak; egyéb értékekben ingadozó volt, a hangulat: osztrák hitel 137, angol 66.50, 20 frankos arany 10.30.

Budapesti szinlapok.

Szombaton, május 5-én.

NEMZETI SZINHÁZ.
Lucca Paulina asszony m. vendég:
A hugonották.
Opera 4. felvonásban.

NÉP-SZINHÁZ.
KOZIKI.
Opera 3 felvonásban.
Kezdete 7 órakor.

Vizállás és időjárás.

Budapesten május 4 3.54 m. 0 fölött tiszta.
Pozsonyban május 4 3.10 m. 0 fölött száraz.
M.-Szigeten május 4 1.22 m. 0 fölött száraz.
Szatmáron május 4 2.10 m 0 fölött esős.
Tokajban május 4 6.26 m 0. fölött szeles
Szolnokon május 4. 6.27 m. 0 fölött felhős.
Szegeden május 4 7.54 m. 0 fölött felhős.
Aradon május 3. 1.40 m. 0 fölött esős.
N.-Becskerek, május 3. 1.92 m. 0 fölött esős.
Bezdánnái május 2 2.45 m. 0 fölött száraz.
Verbászon május. 2. 1.80 m. 0 fölött száraz.
Eszéken május 4 2.44 m 0 fölött száraz.
Szisszeken május 4 4.67 m. 0 fölött száraz.

Csávolszky Lajos
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

A budapesti áru- és értéktőzsde árjegyzései. (HIVATALOS.)

Gabona árak *1877. május 4.*

BÚZA	ó vagy uj	Hangulat	100 kilogr.	ára frtkr.—frtkr.	100 kilogr.	ára frtkr.—frtkr.
bánsági	uj		72	—.— —.—	73	—.— —.—
"	"		74	—.— —.—	75	—.— —.—
"	"		76	—.— —.—	77	—.— —.—
tiszav.	"		72	—.— —.—	73	—.— —.—
"	"	lanyha	74	15.25—15.35	75	15.40—15.55
"	"		76	15.60—15.70	77	15.75—15.85
pestv.	"		74	14.95—15.05	75	15.15—15.25
"	"		76	15.30—15.40	77	15.45—15.55
"	"		78	15.60—15.70	79	—.— —.—
feherm.	"		72	—.— —.—	73	—.— —.—
"	"		74	15.30—15.40	75	15.45—15.60
"	"		76	15.65—15.75	77	15.80—15.90
bácskai	"		74	15.15—15.15	73	15.30—15.45
"	"		76	15.50—15.60	75	15.65—15.75

hektoliter	Hangulat	frtkr.—frtkr.
ROZS . . . 70—72 után	lanyha	11.75—12.—
ÁRPA takarm. 60—62 "	szilárd	7.30—7.60
" maláta 62—63.7 "	csendes	7.80—9.30
ZAB . 36.4—40.1 "	lanyha	8.60—8.75
KUKORICZA, 74.7 "	"	7.80—7.90
" másnemü 72.8 "	"	7.70—7.80
ZAB . . . nélkül "	szilárdabb	— —
REPCZE, fekete "	"	—.— —.—
" bánáti "	csendes	—.— —.—
KÖLES . . . . "	"	6.20—6.40

Különféle termények.

Heremag	szilárd	magyar 90—105 p. á.
Disznózsir	szilárd	pesti 70.71
Szalonna	lanyha	56.— p. 58 — kr. á.
Faggyu	szilárd	— p. 52—53. frt á.
Szilva	emelkd	26.——27. —
Dió	szilárd	—.—— kr.
Gubacs	szilárd	34.36—
Hamuzsir	lanyha	feh. — —, kékes —.—
Borkő	szilárd	70.— kr-
Méz	csendes	nyers 32.— sárga csurg. '37
Viasz	csendes	rozsnyói 156
Szesz	csendes	37.——38.20 kr.

Befizet	Kötvények:	Adva	Tartva
100	Magyar vasuti kölcsön 120 frts	94 —	94 50
120	Gömöri államvasuti záloglevél	—.—	—.—
	Magyar sorsjegy kölcsön	57.50	58.—
	1871-ik magyar államkötvény	—.—	—.—
	1872-ik " "	—.—	—.—
	1874-ki m. k. kincst. ut. 6% oz.	92.—	92.25
	Földteherm. kötvény magyar	72 50	73.50
	" " 1867. zár.	71.50	72.50
	" " temesi b.	70.—	71.—
	" " 1867. zár.	69.—	70 50
	" " horv.-szl.	—.—	—.—
	" " erdélyi	69 —	70.—
	Szőlőváltsági kötvény 100 frts	71.—	72—
	1871. pestvárosi köles. 6%	84.—	85.—
	Biztositások:		
200	Első magyar biztositó társaság	1160 —	1170.—
100	Haza, életbiztositó társaság	—.—	—.—
100	Pannonia, viszontbiztos. társ.	365.—	370.—
300	Pesti biztositó intézet	40.—	41.—
	Vasutak:		
200	Pécs-barcsi vasut	—.—	—.—
200	Pesti közuti vaspálya társaság	145.—	145.50
100	Budai " "	18.—	20.—
200	Ujpest-Rákospalotai lóvonatu	—.—	—.—
200	Alföld-Fiumei	—.—	—.—
200	Észak-keleti	—.—	—.—
200	Magyar-keleti	—.—	—.—
200	Első erdélyi	—.—	—.—
100	Déli vaspálya-társaság	—.—	—.—
80	Budai hegyipálya	48.—	50.—
	Bankok:		
100	Municipális hitelbank	15.—	15 25
100	Angol-magyar bank	41.—	42.—
200	Magyar általános hitelbank	116.50	117 —
200	Franco-magyar bank	—.—	—.—
160	Magyar általános földhitelrészv.-t.	21.—	22.—
80	Kisbirtokosok földhitelintéz.	42.—	43.—
100	Takarék- és hitel-egylet	—.—	—.—
100	Budai-óbudai népbank	—.—	—.—
200	Iparbank	34.—	34.50
500	Budai kereskedelmi bank	—.—	—.—
200	Pesti " "	510.—	520.—
100	Pesti iparbank	100.—	102.—
50	Pest-budai kézmüves-bank	44.—	45.—
240	Birodalmi tisztiegyl. m. hit. int.	—.—	—.—
	Takarékpénztárak:		
60	Gödöllői takarékpénztár	—.—	—.—
100	Országos központi "	66 —	67.—
1000	Pesti I. hazai "	2095.—	2100.—
100	Pest-Budai fővár. "	258.—	260.—
100	Pest-külvárosi "	58.—	60.—
140	Szent-Endrei "	—.—	—.—
90	Ujpesti "	—.—	—.—
	Malmok:		
500	Concordia-gőzmalom	400 —	410.—

Befizet		Adva	Tartva
200	Erzsébet-gőzmalom	175.—	180 —
160	Luiza-gőzmalom	154.—	156.—
200	Molnár- és sütő-gőzmalom	295	300.—
500	Hengermalom	590.—	610.—
300	Victoria-gőzmalom	268.—	222.—
500	Első budapesti gőzmalom	820.—	830.—
1000	Pannonia-gőzmalom	820.—	830.—
	Különféle iparpapirok:		
80	Épitőtársaság, Pesti	—.—	—.—
500	Serfőzöde, I. magyar	250.—	255 —
200	Sertéshizlaló	120.—	122.—
200	„Athenaeum" könyvnyomda	242.—	245.—
500	Pesti	455.—	465.—
200	„Franklin-Társulat"	—.—	—.—
500	Ganz-féle vasöntőde	130.—	135.—
200	Gschwind-féle szeszgyár	200.—	202.—
210	Kereskedelmi epület	—.—	—.—
200	Gyapjumosó és bizom. I. magy.	121.—	123.—
100	Salgó-Tarjáni kőszén	71.—	73.—
100	" vasöntőde	27.—	30.—
200	Schlick-féle vasöntőde	60.—	62.—
200	Sóskuti kőbánya-társaság	—.—	52.—
200	Spodium és csontliszt	180.—	182.—
500	Szeszgyár, I. magyar	—.—	—.—
200	Kőszén- és téglagyár (Drasche)	42 —	43.—
200	Általános Waggon-köles. társ.	—.—	—.—
105	Alagut-társaság	52.—	53.—
200	Tégla- és mészégető, ujlaki	25.—	26.—
200	Téglagyár, kőbányai	37.—	38.—
	Záloglevelek:		
	Magyar földhitelintézet 5%	88.—	88.50
	" járadékbárcza 5%	98.25	98.75
	" jelzálogbank 5½%	80.—	80.50
	" ált. földhiteltárs. 6%	—.—	—.—
	" " 5½%	—.—	—.—
	Pesti kereskedelmi bank	87 50	87.75
	Kisbirtok. földhitelintézet 6%	88.50	89.—
	Elsőbbségek:		
300	Éjszakkeleti vaspálya 5%	—.—	—.—
300	Magyar galicziai vasp. ez. 5%	—.—	—.—
200	I. erdélyi vasp. 5% ez. frt 100	—.—	—.—
100	Budapesti lánczhid 6%	86.50	87.—
150	Budapesti malom 6%	—.—	—.—
	Pénznemek:		
	Császári arany	6 05	6.07
	Osztrák-magyar 8 frtos arany	10 30 —	10.32
	20 frankos arany	19 30—	10.32
	Osztrák és magyar ezüst	111 50	112.—
	Porosz pénztárjegy	63 10	63.20
Leszám. kamat	**Váltók:**		
4	Augsburg 100 délném. frt után	—.—	—.—
4	M. Frankfurt 100 din. frt után	62.70	63 60
4	Hamb. 100 din. bir. Mark után	62.60	63 10
2	London 100 font Sterling után	128.75	129 —
—	Milano 100 Lir. n. lit. (fre) után	—.—	—.—
3	Páris 100 franc után	51.15	51.30

A bécsi tőzsde árjegyzései. *május 4.*

	Adva	Tartva
I. Osztrák államadósság,		
Egys. jár., jegyekb. máj.—nov. 5%	58.45	58.65
" " ezüstben jan.—jul. 5%	64.40	64.60
Sorsolással 1839-ből egész sorsjegy pp.	282.—	284 —
" 1860-ból 100 frtos 5%	114 75	114.75
" 1864-ből 100	128.—	128.75
II. Földteherment. kötvény.		
Horvát-tótországi 5%	—.—	—.—
Erdélyi 5%	69.25	70.—
Temesi Bánság 5%	70.—	71 —
Temesi 1867-iki sorsol, záradékkal	69.50	73.25
Magyar 5%	72.25	74.—
" 1867-iki sorsol. záradékkal	71.—	72.50
III. Magy. közkölcsönök.		
Dunaszabályozási 5% 100 frtos	102.25	103.—
Magy. vasuti 120 frt (30) frk.) 5%	93.50	94.—
Gömöri záloglevél 5% 150 frt	—.—	—.—
Magyar nyeremény 100 frt	71 50	72.—
" " 50 frt	71.—	72 59
" szőlődézsma válts. 100 frt	70.—	71 50
Pest városi 6%	—.—	—.—
IV. Bankrészvények.		
Ang.-osztr. b. 200 frtos 120 frt bef.	66.50	67.—
Angol-magyar bank 100 frt 40%	—.—	—.—
Magyar földhitelintézet 200 frt 50	20.—	22.—
Keresk. és iparhitelintézet 160 frt	138 50	138.20
Magyar általános hitelint. 200 frt	114 75	115.25
Pesti kereskedelmi bank 500 frt	—.—	—.—
Alsó-ausztriai leszám. bank. 500 frt	630.—	640 —
Franco-osztrák 100 frt	—.—	—.—
Franco-magyar 200 frt	—.—	—.—
Magyar ált. municipalis 200 frt 40	—.—	—.—
Osztrák nemzeti bank	764.—	766.—
Uniobank 200 frt	42.50	43.—
V. Közlekedési vállalatok.		
Alföld-fiumei pálya 200 frt	92.—	93.—
Dunagőzhajózási társ. 500 frt pp.	302.—	305.—
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	—.—	—.—
Kassa-oderbergi pálya 200 frt	81.50	82 50
Első erdélyi pálya 200 frt ezüst	78.—	78 50
Állampálya 200 frt pp.	217.—	218 —
Déli pálya 200 frt	75.—	76.—
Tiszai pálya 200 frt	151.—	152.—
Magyar-gácsorsz. első pálya 200 frt	—.—	—.—
" észak-kel. pály 200 frt ez.	89.—	90 —
" keleti pálya 200 frt	—.—	—.—
" nyug. székesf.-grácz 200 frt	88.50	89.50
Bécsi Tramway 200 frt	94.—	96.—
VI. Záloglevelek.		
Osztrák földhitelintézet sorsj. 5%	106.56	107.—
" 33 éves visszafizetés 5%	87.—	87.50
Nemzeti bank o. é. 5%	94.90	95 10
Magyar földhiteltárs. 34 év 5½%	—.—	—.—
" földhitelintézeti 5½%	87.75	88.25
" kereskedelmi bank 23 év	—.—	—.—
VII. Elsőbbségi kötvények.		
Alföld-fiumei pálya 200 frt. ez 5%	61.—	62.—
Báttaszék-Dombovár 200 frt ez. 5%	—.—	58.—
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	—.—	—.—
Kassa-oderbergi 200 frt	64.50	65.—
Első erdélyi pálya 200 frt ezüst	57.25	57.50
Állampálya 500 frank 3%	154 —	156.
" 1867-iki 3%	142.	144 —
" 200 frt 5%	142.—	144 —
Tiszavidéki 5%	71.75	70.50
Magyar észak-keleti 300 frt 5%	58.50	59,50
" keleti 300 frt 5%	—.—	—.—
" nyugoti 200 frt 5%	—.—	—.—
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt	54.—	55 —
Károly Lajos pálya 300 frt II. kib.	101.75	102.50
VIII. Magánsorsjegyek.		
Hitelintézet 100 frt	153.75	154 25
Clary 40 frt pp.	31.—	31 50
Dunagőzhajózási társ. 100 frt pp.	93 50	94 —
Innsbruck városi 20 frs	16.45	17.25
Keglevich 10 frt	13.25	13.75
Krakkói sorsjegy kölcsön 20 frt	14.50	15.50
Budavárosi kölcsön 40 frt	28.—	30 —
Pálffy 40 frtos pp.	26.—	27.—
Rudolf alapitvány 10 frt	13.—	13.50
Salm 40 frt pp.	36.50	37 55
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt	14.75	15.25
St.-Genois 40 frt pp.	22 75	23.25
Stanislau városi 20 frt	17.—	19.—
Trieszt város 100 frt pp.	119.—	121.—
Waldstein 20 frt pp.	—.—	22.—
Windischgrätz 20 frt	21.—	23.—
IX. Váltók (3 hóra).		
Amsterdamra 100 frt holl. 3%	106 60	106.80
Augsburgra 100 mark 4%	62.55	62 60
Berlin 100 mark 4%	62.55	62 60
Mailand 100 tallér 5%	—.—	—.—
Brüssel 100 frs 2½%	—.—	—.—
Frankfurti 100 mark 4%	62 55	62.60
Hamburgra 100 b. márk. 4%	62.55	62.60
Londonra 10 font sterling 2½%	128.80	128 95
Marseille 100 frank 3%	—.—	—.—
Páris 100 frank 3%	51.25	51.30
Pénzek árfolyama.		
Cs. k. arany	6.09	6.11
20-frankos arany	10.29_5	10.30_5
Orosz imperiale	—.—	—.—
Mária-Terézia-tallér	—.—	—.—
Ezüst	111 40	111.60
Egyleti tallér	—.—	—.—
Porosz pénztári utalvány	63.20	63 10

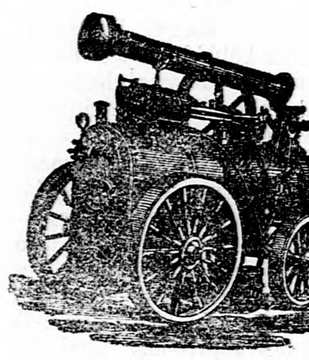

ROBEY és TÁRSAI

mérnökök és mezőgazdasági gépgyárnokok,

ajánlják

tűzanyagot megtakaritó gőzmozdonyaikat és fölülmulhatlan

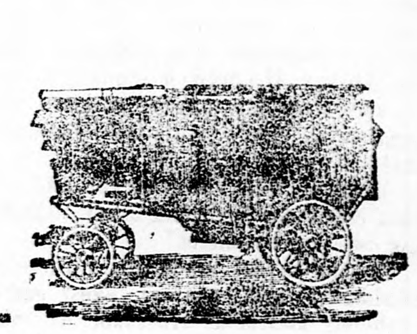

szabadalmazott **vasrámás cséplőgépeiket,** vetőgépeiket, fű- és aratógépeiket,

valamint minden a mezőgazdasági szakmába vágó **gépeiket és eszközeiket a legkitünőbb szerkezettel. Mindennemü javitásokat** pontosan és olcsón eszközöltetik.

Arjegyzékek és értesitések dij nélkül és bérmentve.

Budapesten, üllői ut 1. sz. a.

Robey és társai.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséget mély tisztelettel értesiteni, hogy a „**Corso**"-n a **Thonetházban** levő

„Café Royal" kávéházat

átvettem.

Midőn szives látogatását esedezem, egyszersmind szabad legyen tudomásul adnom, hogy legjobb minőségü fagylaltot minden tetsző alakban, egyes adagonként vagy nagyobb mennyiségben elvitelre is szolgáltatok.

Teljes tisztelettel!

Laszner Sándor,

a győri Lloyd volt bérlője.

Eredeti, tiszta minőségü saját bortermés.

Eredeti és tiszta minőségü Alacskai borkészletem ugy nagyban mint kicsinyben, üvegekben saját pecsétemmel és czimlapommal ellátva, **ujvilág-utcza 16. sz. a.,** naponta reggeli 8 órától esti 7 óráig a t. cz. közönség rendelkezésére áll.

Emlitett üzleti helyiségemben tett megrendelések kivánatra házhoz is küldetnek.

50 üvegen felül tett megrendelések mérsékelt árleengedésben részesülnek.

Kisebb megrendelések megkönnyitését elérendő, üvegekben való megrendelések elfogadására a következő kereskedéseket sikerült megnyernem: **Steiner Lipót,** V. ker., nagy (3) korona-utcza **Zubek és Bátori,** IV. ker., kecskeméti-utcza **Szabó Gyula,** V. ker. váczi-ut. **Navratil József,** VI. ker., sugár-ut és gyár-utcza sarkán. **Rosenthal Vilmos,** VII. ker., király-utcza Orczy-féle ház. **Szakál és Márton.** IV. ker., régi posta-utcza. **Brázay Kálmán,** ország-ut **24.** sz. **Nagel és fia.** országut 31. sz.

Palaczkokbani árjegyzék.

Alacskai, saját bortermés.

70/100	L. tartalmu üveg	**Asztali**	28, 30, 32, 34, 38 kr
142/	" " "	"	52—56 "
35/	" " "	**Pecsenye**	22 "
70/	" " "	"	42 "
35/	" " "	**Gohér**	30—35 "
70/	" " "	"	55—65 "
35/	" " "	**Szamorodni**	40 "
70/	" " "	"	80 "
35/	" " "	I oszt. **Aszu**	1.— "
70/	" " "	I. " "	1.75 "
35/	" " "	**Vörös**	20 "
70/	" " "	"	40, 60, 70 "
35/	" " "	**Rácz ürmös**	22 "
70/	" " "	"	44 "

Tiszta állapotban visszahozott üvegek beltí áron visszavétetnek.

Az asztali borok edényekben hektoliterként is rendelhetők.

Miklós Gyula,

földbirtokosés bortermelő.

A tavaszi idényre

ajánlja

ROTHBERGER JAKAB

cs. k. udvari szállitó

uri-ruha-raktára.

Budapest, vácziutcza és Kristófter 2. szám, a „Nagy Kristófnál",

a legelegánsabb és legolcsóbb uri ruhákban gazdag választéku készletét és pedig:

Tavaszi felöltők	8 frttól	föl|felé.
Különlegességek felöltőkben	25 frttól	
Testbezálló kabátok	20 frttól	
Tavaszi egész öltözetek	18 frttól	
Tavaszi nadrágok	5 frttól	

Továbbá minden kigondolható **egyenruha és fiu-ruhanemek.** Régi ruhák ujakért becseréltetnek s **kevésbé tehetősebbeknek** olcsón eladatnak.

Titkos betegségeket, tehetetlenséget (elgyengült férfierőt), bőrbajokat, idült syphilist, hugycső-szűkülést, gyakori magomlést gyógyit gyökeresen és biztonsággal, a nélkül, hogy a beteg hivatása- vagy életmódjában akadályoztatnék.

BESENBEK A., **gyak. orvos, sebész és szülész.**

Naponkint rendel, reggel 9—4-ig és este 7—8-ig.

Budapest, hatvani-utcza 16-ik szám alatt.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válaszol, és a gyógyszerek megküldetnek.

Gyomorbajokat

és *hasbetegségeket — galandférget* is — a legjobb sikkerel gyógykezel. levél utján is specialista ***Dr LOEV Bécsben, Kohlmarkt 20.*** Magyar levelezés.

Saját termésü boreladás.

Több kiállitáson első jutalommal kitüntetett Kishegyi **Balatonmelléki** boraim következő árakon kaphatók:

Fehér itczéje	*0.7 lit.*	.	*55 kr.*
Vörös	*" "*	.	*65 kr.*
Sárfehér "	*" "*	.	*90 kr.*
Burgundi	*" "*	.	*90 kr.*

Nagyobb mennyiségben 10% árleengedés.

Akója 12 frttól 20 frtig.

Lerakatok Budapesten: **Fromm Antal**-nál, rostély-utcza: — **Hubenay** füszerkereskedésé-ben, ujvilág-utcza; — **Lápossy Lajos**-nál, kerepesi-ut; — Kaposvárott **Pollák Jakab**-nál.

*Megrendeléseket kérem **Szalay Imre** saját termésü borüzletébe: Lelle, u. p. B.-Boglár intézni.*

Szalay Imre.

Levélbeli megrendelések pontos eszközlése.

Gyönyörü szép

női ruhakelmék

a legdúsabb választékban

bámulatos olcsón

megszerezhetők

HAMBURGER ADOLF

divatáru-raktárából

Budapest

koronaherczeg-utcza 8.

Minták ingyen és bérmentve.

2746

Strobl, Báris és Kollerich

gazdasági gépgyára

BUDAPEST, IX. ker, kétnyul-utcza 14—16. sz,

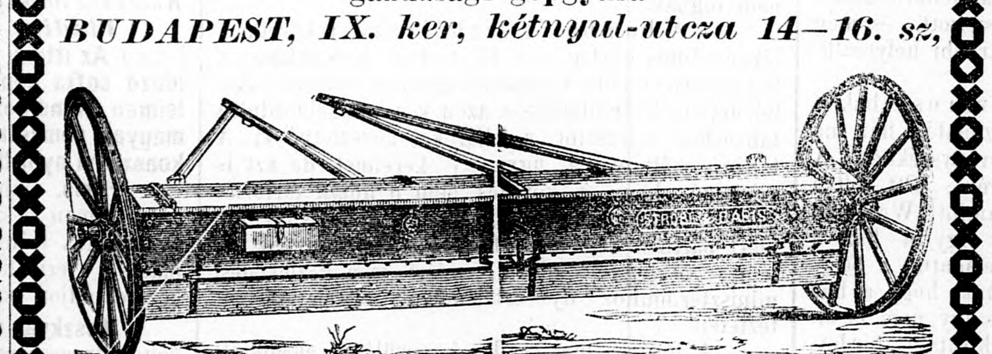

ajánlja:

kitünőnek elismert **ekéit** aczélszántóvassal (egyenlő áron a közönséges szántóvassal), **boronáit, extirpátor töltögető** és **kapálóit, rostáit, szekrényes** és **orsós kukoricza-morzsolóit,**

cservágó gépeit

gőz vagy ló- és kézierőre, **szecskavágóit,** általános **szóró-vetőgépeit, aratógépeit** magánlerakóval, és **járgány cséplő-gépeit** valamint legjobb szerkezetü **cséplő-gépeit kézierőre.**

Raktár: IV. ker. al-Dunasor 14. sz. **Kollerich Pál**-nál.

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker biztositása mellett mindennemü

TITKOS

betegségeket

1) az ***önfertőzésnek*** minden következményeit, ugymint

magömléseket,

a ingerlékeny gyengeséget, a ondófolyást, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt):

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is), **a nemzőrészek bujakóros fekélyeit és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban;**

3) **hugycsőszűkületeket;**

4) **friss és idült nyákfolyásokat nőknél, az ugynevezett fehérfolyást,** és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

5) **bőrkiütéseket;**

6) **a hugyhólyag betegségeit és mindennemü vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám a kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet. bemenet a lépcsőn.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Megnyitási jelentés.

A mélyen tisztelt közönséggel és vendégeimmel tisztelettel tudatom, miszerint az 5 evig a **rózsa-tér 3. sz. a. fenállott vendéglőmet szombaton, máj. 5-én bezárom,** s uj, elegáns, a legnagyobb kényelemmel berendezett

vendéglő és sörcsarnokomat

a Ferencziek-terén a Bazár-épületben ugyanazon napon megnyitom.

Az eddig irányomban tanusitott jóakaratot megköszönve. kérem azt uj vállalatomnál is velem éreztetni; fő igyekezetem leend, hogy tisztelt vendégeimnek mindig **friss, izletes italok** és **a legjobb ételekkel** szolgálhassak.

Mély tisztelettel.

Holzwarth György.

Budapest nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában. Rostélyutcza, (Károlykaszárnya) 8. sz.